

Duurzaam Amstelveen

Hoe staat de stad ervoor?

November 2024

PLECK 6.0

Plan voor Energietransitie,
Circulaire economie en
Klimaatadaptatie 6.0

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding

Circulariteit

3

3

Hoofdstuk 2 Doelstellingen

Energietransitie

Circulaire economie

Klimaatadaptatie

5

5

5

6

Hoofdstuk 3 Wat gebeurt er om ons heen?

Europese Unie

Rijk

Nieuw beleid

Circulair

G40

7

7

8

8

9

10

Hoofdstuk 4 Waar staat de gemeente nu?

Algemeen /inleiding

Energietransitie

Circulaire economie

Klimaatadaptatie

Natuur- en milieu-educatie (NME)

11

11

11

20

21

22

Hoofdstuk 5 De effecten van het beleid (monitor)

Introductie

Prestatieladder CO₂ uitstoot

CO₂-footprint gehele organisatie

CO₂-footprint van de gemeentelijke organisatie

Elektrische voertuigen Gemeente Amstelveen

Zonnepanelen organisatie

Energietransitie

Totaal gasverbruik woningen en gemiddeld per duizend inwoners

Totaal elektriciteitsverbruik per woning en gemiddeld per 1000 inwoners

Zonnepanelen

Energielabels

Laadpunten

CO₂-Uitstoot

CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990

Ontwikkeling CO₂-uitstoot

Ontwikkeling CO₂-uitstoot gebouwde omgeving

Ontwikkeling CO₂-uitstoot woningen

Grondstoffen huishoudelijk afval

Bronnenlijst

23

23

23

23

24

24

25

25

25

26

26

27

27

27

28

28

29

29

29

30

Hoofdstuk 6 Vooruit naar 2025 en verder

Algemeen en structureel

Energietransitie

Circulaire economie

Natuur- en milieu-educatie (NME)

Klimaatadaptatie

31

31

31

36

38

39

Hoofdstuk 7 Werkagenda's

Werkagenda's 2025

40

40

Hoofdstuk 8 Financiën duurzaamheid

43

Bijlage 1 Begrippenlijst

45

Hoofdstuk 1 Inleiding

Het thema duurzaamheid is geregeld in het nieuws, vooral over de energietransitie wordt veel gepubliceerd. Er is een duidelijke vooruitgang waarneembaar op het gebied van opwek van stroom en CO₂ uitstoot daling.

'Record aan zonneenergie in natste meimaand ooit'

- Change Inc.

'EIB: klimaatdoelen gebouwde omgeving onhaalbaar voor 2050'

- Stadszaken.nl

'CO₂-uitstoot woningen en gebouwen daalt, maar inzet blijft nodig'

- Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl

'In april was driekwart van alle opgewekte stroom in Nederland groen'

- Change Inc.

En toch: we hebben nog een flinke weg te gaan. Om een uitstootvrije en circulaire samenleving te hebben moet er nog een schepje bovenop. Daarom werken we in Amstelveen hard om de doelstellingen te bereiken (beschreven in hoofdstuk 2) en we maken jaarlijks een monitor (hoofdstuk 5) waarin we meten hoe we ervoor staan. Dat blijkt niet altijd eenvoudig: cijfers komen met vertraging (bijvoorbeeld over de CO₂ uitstoot van de stad), ze vallen tegen (terwijl we zo veel doen en zo veel gepland hebben, bijvoorbeeld de CO₂ uitstoot van de organisatie of onze grondstoffen) of ze vallen mee (laadpunten). We weten dat we op de goede weg zijn door in te zetten op de juiste doelstellingen in lijn met de EU en het Rijk.

De energietransitie vergt de grootste inspanning van de gemeente. Het hele systeem transformeren van een fossiel gevoed systeem naar een systeem met hernieuwbare energie is een grote stap. Hiertoe zullen nieuwe technieken moeten worden ontwikkeld en toegepast, maar zullen ook oude ideeën of werkwijzen moeten worden verlaten. Transitie gaat vaak gepaard met zoektochten, onzekerheden en dingen die niet lukken. Daar moeten we doorheen. Voor wat betreft de energietransitie zetten wij met name in op de grootste CO₂ uitstoot categorie: de bebouwde omgeving (zie figuur 19 in hoofdstuk 5). We plegen, met financiële steun van het Rijk en de provincie, veel inzet op het verduurzamen van woningen en utiliteitsbouw. In hoofdstuk 4 staat beschreven wat we in 2023-2024 hebben gedaan om zo veel mogelijk impact te maken op gebied van uitstoot, met oog voor alle bewoners. In hoofdstuk 6 kijken we vooruit naar 2025 en verder.

Circulariteit

We verspillen momenteel 90% van onze grondstoffen doordat we een lineaire economie hebben, een op groei gebaseerd systeem met een hoge omloopsnelheid van producten. Bovendien komen veel grondstoffen uit landen waar we afhankelijk van zijn zonder dat we dat wensen. We zullen de economie moeten transformeren naar een circulaire economie, waarbij bestaande materialen en producten zo lang mogelijk worden gedeeld, hersteld en gerecycled en een langere levensduur hebben. Wij kunnen dat als gemeente niet alleen. We doen wat we kunnen op het gebied van grondstoffen, inkoop- en aanbesteding, grondbank en bouwen. We werken samen met de MRA waar dat oplossingen biedt. Vanuit het Rijk kan invulling gegeven worden aan zaken als producentenverantwoordelijkheid en wet- en regelgeving.

Middels **klimaatadaptatie** passen wij de stad aan op het veranderende klimaat. Om hitte en wateroverlast te bestrijden is het nodig om verharding te minimaliseren, zodat er meer groen is om te verkoelen en water kan worden vastgehouden voordat het wordt afgevoerd.

Duurzaam bouwen is door de gemeenteraad in 2021 als ambitie vastgelegd in de Leidraad Duurzaam bouwen en gebiedsontwikkelen Amstelveen. De Leidraad wordt toegepast op nieuwbouw van de gemeentelijke gebouwen, op projecten door derden en op gebiedsontwikkelingen. De leidraad is een levend document en op basis van de ervaring die we hebben opgedaan passen we in hoofdstuk 6 de leidraad op een aantal punten aan. De ambities uit de Leidraad passen binnen het binnen MRA verband in 2024 getekende geactualiseerde convenant Toekomstbestendig Bouwen en het in 2023 getekende Manifest circulair bouwen 'Het Nieuwe Normaal'.

Voorliggend programma gaat over wat we in 2023/2024 hebben bereikt en hoe we de verduurzaming van de stad aan blijven pakken in 2025 en verder. De inhoud van dit Plan voor Energietransitie, Circulaire economie en Klimaatadaptatie 6.0 (PLECK):

- In hoofdstuk 2 herhalen we onze doelstelling.
- In hoofdstuk 3 kijken we wat er om ons heen gebeurt.
- In hoofdstuk 4 geven we een uitgebreid inzicht in hoe we er als gemeente voor staan.
- In hoofdstuk 5 vervolgen we dat inzicht met een cijfermatige monitor.
- In hoofdstuk 6 kijken we vooruit naar 2025 en verder.
- In hoofdstuk 7 stellen we een werkagenda op.
- In hoofdstuk 8 wordt een overzicht van de financiën gegeven.
- In bijlage 1 staat een begrippenlijst.

Hoofdstuk 2 Doelstellingen

De gemeente heeft zowel harde als zachte doelstellingen voor duurzaamheid bepaald. Hard wil zeggen dat ze goed meetbaar zijn; zacht wil zeggen dat je ze niet makkelijk in cijfers kunt uitdrukken. Voor zover mogelijk zijn onze doelstellingen meetbaar en hebben we ze opgenomen in de monitor duurzaamheid. De doelstellingen zijn gebaseerd op het beleid van de Europese Unie en de Nederlandse overheid en zijn (op details) aangepast op basis van de evaluatie en de monitor (hoofdstukken 4 en 5).

De gemeente heeft deze algemene CO₂-doelen:

De gemeentelijke organisatie is in 2030 onafhankelijk van fossiele brandstoffen en werkt CO₂-uitstootvrij.

In 2040 wil Amstelveen 95% minder CO₂ uitstoten ten opzichte van 1990.

Voor de 3 grote transitie zijn de doelen als volgt geformuleerd:

Energietransitie

- De gemeentelijke organisatie is in 2030 onafhankelijk van fossiele brandstoffen.
- Het gemeentelijk vastgoed is in 2030 gasloos;
- In 2040 wil het bestuur van de stad onafhankelijk van fossiele brandstoffen functioneren, dan is alle energie die we in Amstelveen gebruiken is dan afkomstig van hernieuwbare energiebronnen. Het gaat om vervoer, energiegebruik in woningen en gebouwen en energiegebruik door bedrijven en instellingen.

Circulaire economie

In een circulaire economie worden grondstoffen zo lang mogelijk en steeds opnieuw gebruikt en is er (bijna) geen afval. De aanpak voor een Circulaire economie is verdeeld in 3 onderwerpen:

Inkoop en aanbesteding

- 10% van de inkoop in 2022 is circulair en 50% in 2025. Het volgende tussendoel stellen we op 80% in 2028, zodat we toegroeien naar 100%.

Grondstoffen

- We hergebruiken 75% van onze grondstoffen die vrijkomen uit huishoudens.
- Er is maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2026.
- Bedrijfsafval beter scheiden.
- Scholen ondersteunen bij het scheiden van afval.

Circulair bouwen en gebiedsontwikkelingen

- Circulair bouwen van maatschappelijk vastgoed
- Stimuleren circulair bouwen bij projecten van derden
- Circulair gebiedsontwikkelen
- Circulaire energietransitie (biobased isolatie en circulaire zonnepanelen)

Klimaatadaptatie

Sinds 2020 wordt de stad klimaatbestendig ingericht, om de stad aan het veranderende klimaat aan te passen. Uiterlijk in 2050 zal heel Amstelveen klimaat-robust ingericht zijn. Het gaat om de onderdelen: wateroverlast, droogte, hitte en waterveiligheid.

De gemeente pakt verschillende rollen op de doelen te halen:

- We geven het goede voorbeeld en doen het zelf.
- We voeren regie over activiteiten die anderen uitvoeren.
- We leveren financiële bijdragen aan activiteiten van anderen.

Alles wat we doen draagt bij aan het halen van de doelstellingen. Daarbij vraagt de energietransitie de meeste inzet van de organisatie en de meeste financiële middelen.

Er zijn risico's en onzekere ontwikkelingen die in de weg kunnen staan bij het halen van de doelstellingen: zijn er voldoende alternatieve bronnen voor warmte? Doen alle partners mee? Kunnen leveranciers hun producten en diensten circulair en CO₂-neutraal leveren? Kunnen we alles kwijt in de beperkt beschikbare ruimte of moeten er keuzen worden gemaakt? Dit soort vragen en dilemma's spelen mee in de uitvoering van elk project.

Hoofdstuk 3 Wat gebeurt er om ons heen?

In dit hoofdstuk schetsen we een beeld van de ontwikkelingen in EU en op Rijksniveau. Het is geen uitputtende opsomming, maar beschrijft enkele ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op gemeentelijk beleid of projecten. Deze context bepaalt de richting waarin wij kijken en voor een groot deel de gemeentelijke inzet.

Europese Unie

De EU werkt middels de Green Deal en het daaruit voortvloeiende Fit for 55 pakket aan het voorkomen van klimaatverandering en het aanpassen op klimaatverandering.

Bron en meer info: **Fit for 55 - Het EU-plan voor een groene transitie - Consilium (europa.eu)**

In 2024 is de **EPBD IV** (Energy Performance Building Directive) door de EU vastgesteld. De richtlijn moet binnen twee jaar in Nederland zijn ingevoerd. In 2025 bekijken wij wat deze richtlijn voor de aanpak in Amstelveen gaat betekenen met betrekking op de aanpak van de energie-efficiency van gebouwen.

Bron: **"Fit for 55": gebouwen in de EU groener maken - Consilium (europa.eu)**

Amstelveen probeert de kennis die elders in de EU wordt opgedaan naar Amstelveen te halen door samenwerking met partners. Wij zijn onder andere aangesloten bij een Nederlands netwerk rondom de EU-missie: Climate-Neutral and Smart Cities. Ook is Amstelveen één van de 70 Europese Craft-cities, een EU-project gericht op kennisuitwisseling op het vlak van klimaatneutraliteit, leefbaarheid en inclusiviteit tussen de steden. Daarnaast zijn vanuit verschillende consortia projectvoorstellen ontwikkeld voor Europese innovatiesubsidies, bestaande uit overheden, bedrijven en kennisinstellingen. Naast financiering is een belangrijke doelstelling hiervan ook om kennis en expertise voor Amstelveense projecten in te zetten (zie hoofdstuk 4).

De **Corporate Sustainability Reporting Directieve (CSRD)** is een EU-richtlijn die grote ondernemingen straks verplicht om uitgebreider te rapporteren over hun inzet om duurzaamheid te bevorderen. Het gaat in eerste instantie over beursgenoteerde ondernemingen, banken en verzekeraars met meer dan 500 medewerkers. De rapportages moeten inzicht geven op de impact van de ondernemingen op het klimaat én andersom, de impact van het klimaat op de ondernemingen. De Eerste en Tweede kamer moeten hier nog over besluiten.

Rijk

Regeerprogramma

De Klimaatwet wordt komende jaren verder uitgevoerd. Concreet benoemd beleid waarmee wordt voortgegaan:

- Blijven investeren in de verduurzaming van woningen en gebouwen
- Lokale aanpak voor onder meer isolatie
- Warmtefonds wordt voortgezet
- Subsidie voor isolatie en warmtepompen blijft
- Voortzetting energiefonds dat steun biedt aan huishoudens die hun energierekening niet kunnen betalen in 2025 en 2026
- Bevorderen van de grondstoffentransitie en hergebruik.

Tegelijk wordt de belasting op aardgas verlaagd, zijn (hybride) warmtepompen niet verplicht bij vervanging van de verwarmingsketels en wordt de salderingsregeling voor kleinverbruikers met ingang van 1 januari 2027 beëindigd. Er komen geen nieuwe, nationale duurzaamheidsregels bovenop EU regelgeving voor nieuwbouw.

Hoe de bovenstaande punten in de praktijk uitgewerkt worden moet de komende maanden blijken. Met name het financiële kader om de bovenstaande punten te realiseren is nog onduidelijk. Hierbij is het dekken van de gemeentelijke uitvoeringskosten van het klimaatakkoord een belangrijk aandachtspunt.

Nieuw beleid

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat Nederland in 2050 van het aardgas af is. De **Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie** (Wgiw) geeft gemeenten de bevoegdheden om hierin de regie te pakken. Dit wetsvoorstel is 23 april 2024 aangenomen door de Tweede Kamer. Besluitvorming in de eerste kamer staat eind 2024 geagendeerd. De inwerkingtreding staat gepland per 1 juli 2025.

Onderdeel van de Wgiw is het vaststellen van een warmteprogramma. Het **Warmteprogramma**, de opvolger van de Transitievisie warmte, moet vanuit de Wgiw uiterlijk eind 2026 worden vastgesteld. In een warmteprogramma beschrijft de gemeente de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Indien uit onderzoek blijkt dat dit mogelijk is wordt vastgelegd welke wijken, buurten en dorpskernen in de komende 10 jaar van het aardgas gaan en hoe dat gebeurt. Het ontwikkelen van het warmteprogramma is

een traject waarin technische, energetische, ruimtelijke, economische en sociaal-maatschappelijke aspecten samenkomen.

De nieuwe **Wet Collectieve Warmte** (Wcw) vervangt de huidige Warmtewet. Het doel van de nieuwe wet is om de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten te vergemakkelijken en zo de energietransitie te bevorderen. Maar ook om betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid van collectieve warmtelevering te waarborgen. Dat gebeurt onder andere door gemeenten meer regie over de warmtetransitie te geven. Hiervoor is het de bedoeling dat Warmtenetten voor meer dan 50% publiek eigendom worden. Hoe dit voor bestaande warmtenetten, zoals die in Amstelveen, gaat uitpakken is nog onduidelijk. Net als in veel andere gemeenten ligt de verdere uitrol van het warmtenet in Amstelveen grotendeels stil. De Nieuwe warmte wet wordt na de zomer in de tweede kamer besproken. De inwerkingtreding staat gelijktijdig met de WICW gepland op 1 juli 2025. Gezien de complexiteit van de problematiek kan dit langer duren.

De **nieuwe Energiewet** wordt het wettelijke fundament van de energietransitie. Deze wet vervangt de huidige Gaswet en Elektriciteitswet 1998 en biedt een toekomstbestendig wetgevingskader voor de veranderende elektriciteits- en gasmarkt en energiesysteem. De Wet wordt naar verwachting in de tweede helft van 2024 door de eerste kamer vastgesteld.

In 2024 is de **EPBD IV** (Energy Performance Building Directive) door de EU vastgesteld. De richtlijn moet binnen twee jaar in Nederland zijn ingevoerd. In 2025 wordt gekeken wat deze richtlijn voor de aanpak in Amstelveen gaat betekenen.

De Rijksoverheid zet fors in op de verduurzaming van de gebouwde omgeving middels de lokale aanpak van het Nationaal Isolatieprogramma. In de tweede tranche van deze aanpak komt 673 miljoen euro beschikbaar voor het isoleren van 286.000 woningen om kwetsbare woningeigenaren van VvE's te ondersteunen en te ontzorgen bij het isoleren van hun woning. Daarnaast zijn er middelen voor:

- Doe-het-zelf-maatregelen
- VvE's
- Natuurvriendelijk isoleren
- Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA)

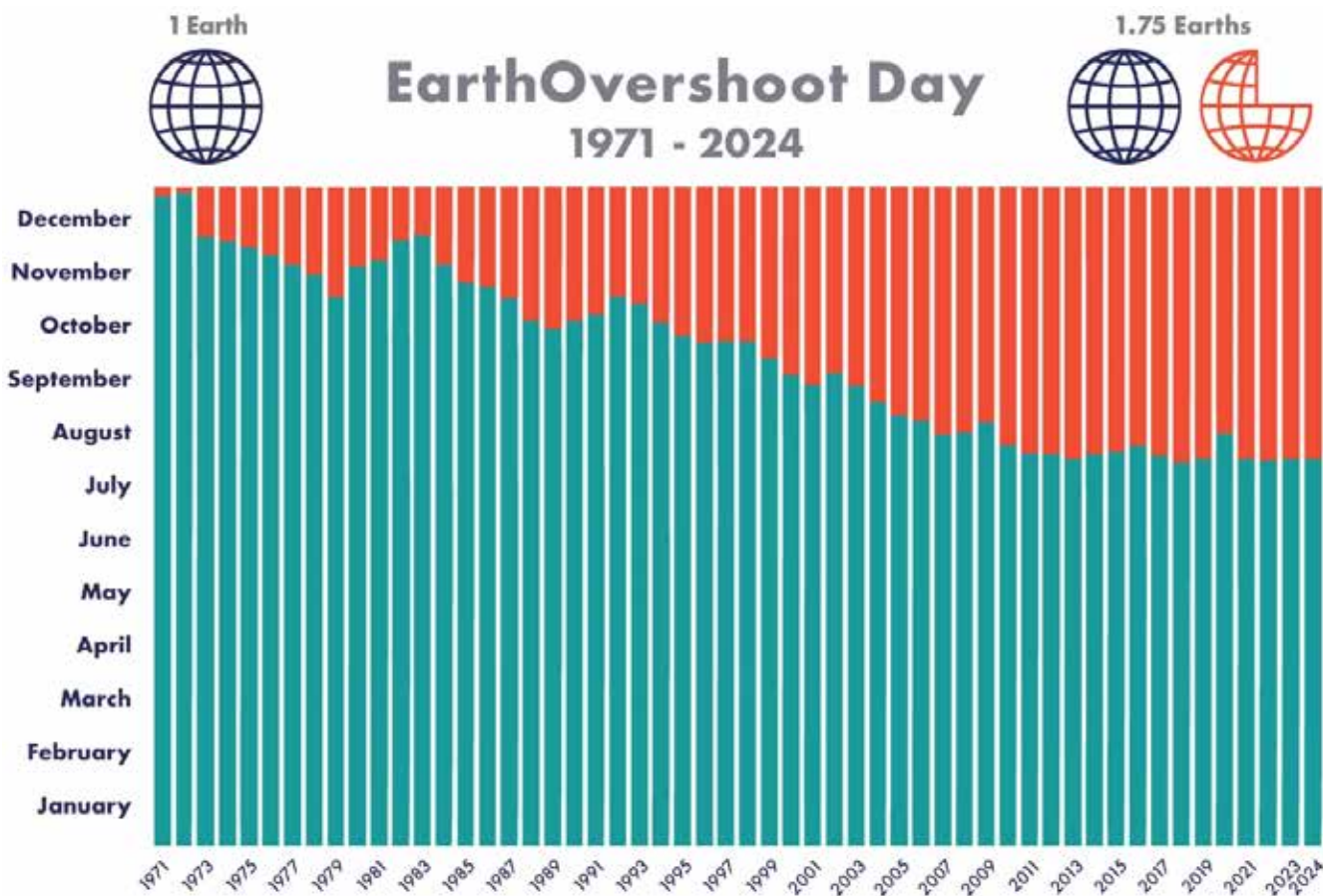
Grote ondernemingen moeten uitgebreider rapporteren over duurzaamheid | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl

Het Warmtefonds heeft in 2023 aan 22.618 huishoudens leningen verstrekt voor energiebesparende maatregelen. Meer dan de helft van de leningen aan particulieren was renteloos. Daar kunnen woningeigenaren met een verzamelinkomen tot € 60.000,- gebruik van maken. VvE's kunnen rentekorting krijgen.

Circulair

Onze overconsumptie van grondstoffen draagt op dit moment bij aan de wereldwijde ecologische crisis. Daarnaast heeft de controle over grondstoffen niet alleen een economische, maar ook steeds meer een geopolitieke dimensie in de afhankelijkheid van bepaalde landen. Er zijn gewoonweg onvoldoende grondstoffen om iedereen op aarde op een lineaire manier te laten leven. EarthOvershoot Day maakt dit inzichtelijk:

Onderstaand figuur laat zien dat we in 2024 in de wereld al op 1 augustus alle grondstoffen hebben verbruikt die de aarde in een heel jaar kan produceren. In Nederland dragen we daar fors aan bij: op **1 april is de Dutch Overshoot Day**: als iedereen zou consumeren zoals wij in Nederland, zou de mensheid 4 x de aarde nodig hebben. Dutch Overshoot Day markeert de dag waarop de som van alles van de Nederlandse inwoners gemiddeld aan de natuur onttrekken (van consumptie van voedsel, natuurlijke materialen tot de uitstoot van broeikasgassen) de capaciteit van de aarde om dat allemaal te vernieuwen overschrijdt.

Based on National Footprint and Biocapacity Accounts 2023 Edition

Overshoot days laten zien hoe belangrijk het is om zorgvuldig met grondstoffen om te gaan en de circulaire economie verder vorm te geven. Verminderen van afval en hergebruik van grondstoffen is daarmee van groot belang bij het tegengaan van milieuproblemen, klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Bergen textiel en plastic **afval**...we kennen allemaal de beelden wel. Vanuit de rijksoverheid zijn in 2023 en 2024 enkele maatregelen genomen die overheden en bedrijfsleven gezamenlijk vooruitbrengen om de afvalberg te verkleinen en industrieën te vergroenen. Als gemeente spelen wij vanuit de Wet Milieubeheer een belangrijke rol bij het inzamelen van huishoudelijk afval en het zorgvuldig laten scheiden door middel van goede voorlichting. We stimuleren inwoners om herbruikbare goederen en textiel naar de kringloop te brengen. Door circulaire inkoop in al onze domeinen kunnen we ons eigen afval terugdringen. Wij hebben als gemeente echter minder invloed op consumentengedrag en afvalscheiding binnen bedrijven. Dit laatste is primair de verantwoordelijkheid van het Rijk. Als we een circulaire economie als uitgangspunt nemen, zullen we het samen met het Rijk en bedrijfsleven moeten doen.

Per 1 april 2023 moet er verplicht 15 cent **statiegeld** gerekend worden bij blikjes. De verwachting is dat dit tot een aanzienlijke vermindering van zwerfafval leidt. Sinds kleine plastic flessen ook binnen een statiegeldsysteem vallen, wordt er 53% minder van in het zwerfafval aangetroffen.

Vanaf 1 juli 2023 is de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid voor **textiel (UPV)** ingegaan en sindsdien zijn importeurs, fabrikanten en buitenlandse aanbieders van kleding en huishoudtextiel verantwoordelijk voor de textielproducten die men in de handel brengt wanneer zij afval zijn geworden. Het afvalbeheer moet worden georganiseerd en betaald. Dit dient 2 doelstellingen:

- Meer en beter afgedankte textielproducten inzamelen, hergebruiken en recyclen
- Meer gerecycled textiel gebruiken in producten

Het kabinet werkt aan de invoering van een **nationale circulaire plastic norm (NCPN)**. Dat houdt in dat in Nederland vanaf 2027 een oplopend percentage gerecycled of bio gebaseerd materiaal wordt toegepast in nieuwe plastics. Om dit te bereiken wordt een subsidieregeling beschikbaar gesteld van € 287 miljoen aan subsidies voor het stimuleren van circulair plastic.

G40

Het G40-stedennetwerk is het netwerk van 41 (middel) grote steden in ons land, die elkaar vinden in de stedelijke vraagstukken waar de leden van het netwerk voor staan. Binnen de G40 ambtelijke en bestuurlijke themagroep 'Duurzaamheid' wisselen we onderling kennis uit en behartigen wij via een gezamenlijke lobby onze belangen bij het Rijk

Hoofdstuk 4 Waar staat de gemeente nu?

Algemeen /inleiding

Aan alle pijlers van duurzaamheid wordt voortdurend gewerkt. Veel nadruk ligt daarbij op het verder vormgeven van de energietransitie; er zijn voor de periode 2023-2026 middelen door het Rijk toegezegd en het team groeit in aantal en kennis.

Maar we kijken ook naar kansen om samen te werken in de regio en daaruit is een project voortgekomen voor het Europese Driving Urban Transition (DUT) programma. In juli 2024 is hier een projectvoorstel voor goedgekeurd, waarmee voor de komende drie jaar €250.000 beschikbaar is gekomen voor onderzoek naar de energietransitie in Amstelveen. Het onderzoek richt zich o.a. op het zo effectief mogelijk lokaal benutten van lokaal opgewekte energie en het gebruik van overige beschikbare energiebronnen zoals restwarmte van gebouwen. Ter voorbereiding op het DUT project is de Hogeschool van Amsterdam (HvA) al in eigen beheer een vooronderzoek gestart naar de potentie van het gebied, inclusief een analyse van de aanwezige belanghebbenden. Het uiteindelijke doel is om het gebied rondom de A9 snelweg te transformeren tot een Positief Energie District (PED). Een PED is een stedelijke zone die meer energie opwekt dan gebruikt.

In dit hoofdstuk beschrijven we de voortgang van zowel de energietransitie, als circulaire economie inclusief duurzaam bouwen, klimaatadaptatie en natuur- en milieu- educatie. In hoofdstuk 5 komen de cijfers van de monitor aan bod.

Energietransitie

Om de CO₂ uitstoot te verminderen moeten we minder fossiele brandstoffen gebruiken. Deze energietransitie draait om isoleren, ventileren, duurzaam opwekken, duurzaam verwarmen, duurzame mobiliteit en elektrisch rijden en duurzame energiebronnen.

Om dat te bereiken blijven we in 8 sporen werken.

Energietransitie 8 werksporen	
1	Gebiedsgerichte aanpak
2	Woningen en inwoners
3	Bedrijven en utiliteitsbouw
4	Maatschappelijk vastgoed
5	Gebiedsontwikkeling, nieuwbouw en mobiliteit
6	Warmtebronnen en infrastructuur elektra
7	Duurzame mobiliteit
8	Beleid en programma

1. Buurt energieplannen

In 2024 zijn twee energie uitvoeringsplannen opgeleverd voor de buurten Randwijck-Oost en de Heldenbuurt. In 2023 waren er al twee energie uitvoeringsplannen opgeleverd voor de buurten Randwijck-West en de Zeestratenbuurt. Alle plannen zijn ontwikkeld in samenwerking met vertegenwoordigers van bewoners uit de buurt. Betrokkenheid van deze bewoners vinden wij essentieel voor het verkrijgen van breed draagvlak en het vergroten van de slagingskans van de verduurzamingsinitiatieven. Als vervolg is dit jaar ook een woningverduurzamingsbijeenkomst georganiseerd voor bewoners van de wijk Bankras, in een versneld traject in plaats van het opstellen van een volledig energie uitvoeringsplan.

Voor het realiseren van de uitvoeringsplannen is in april 2024 gestart met een buurtenergieteam in de wijken Randwijck en Bankras/Kostverloren.

Het team bestaat uit een projectleider, een technisch medewerker en een communicatie/participatie medewerker en opereert deels vanuit de wijk. Er zijn inloopsprekuren voor bewoners en voorlichtingsavonden. In de eerste 3 maanden (april, mei, juni 2024) zijn er bijna 200 bezoekers op af gekomen.

Ook worden er individuele woningen en VvE's bezocht. Aan het eind van de periode van twee jaar heeft elke eigen woning een stappenplan om de woning te verduurzamen.

2. Woningen en inwoners ondersteuning (individuele aanpak)

Informatie en advies

Het Energieloket Amstelveen is de plek waar inwoners vragen kunnen stellen over het verduurzamen van hun woning. In 2023 is de website van het REL 34.000 keer bezocht, dat hoge aantal werd veroorzaakt door een voucheractie voor witgoed. In 2024 is tot augustus de website van het REL 14.865 keer bezocht. De ervaring leert dat de website vaker bezocht wordt naarmate het kouder wordt.

Lokaal Isolatieprogramma

Om mensen te helpen bij het isoleren van hun woning heeft het Rijk het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) in het leven geroepen. Eén van de actielijnen is een Lokale Aanpak

Isolatie (LAI) via gemeenten. Gemeenten hebben hiervoor middelen ontvangen van het Rijk. De middelen zijn bedoeld voor het ondersteunen van eigenaar-bewoners en VvE's bij het isoleren van woningen met energie labels D, E, F en G of een vergelijkbare energetische staat en een WOZ-waarde die onder het gemiddelde ligt. Op 23 april 2024 is het Lokaal Isolatieprogramma Amstelveen 20224-2026 door het college van B&W vastgesteld. Het programma richt zich op alle woningen in Amstelveen en heeft als doel om zo veel mogelijk woningeigenaren te informeren, activeren en ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning. Specifiek voor de eigenaar-bewoners met een DEFG-label en een beneden gemiddelde WOZ-waarde is er een intensieve aanpak beschikbaar gesteld. Deze aanpak bestaat uit een advies aan huis met een extra isolatiesubsidie. Hieronder een overzicht van de aanpak per doelgroep:

Doelgroepen	Maatregelen
Woningeigenaren grondgebonden woningen	<p>Basisaanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besparings-One-Stop-Shop (BOSS) • Gemeentelijke subsidieregeling verduurzamen bestaande woningen • Financieel advies • Energieloket • Energiecoaches <p>Intensieveaanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adviseur aan huis • Aanvullende isolatiesubsidie • Uitgebreid financieel advies
Verenigingen van eigenaren (VvE's)	<p>Basis aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Servicepunt Energieadvies • Informatiebijeenkomsten • Gemeentelijke subsidieregeling verduurzamen bestaande woningen • VvE loket <p>Intensieve aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • De intensieve aanpak wordt in 2024 nader uitgewerkt en zal vanaf 2025 beschikbaar gesteld worden.
Bewoners in energiearmoede	<ul style="list-style-type: none"> • Energiefixers • Subsidie minima koopwoning • Energiebezuinigingsactie Stichting Belklus
Huurders van woningcorporaties	<ul style="list-style-type: none"> • Prestatieafspraken met woningcorporaties
Particuliere verhuurders	<ul style="list-style-type: none"> • Particuliere verhuurders kunnen binnen de huidige aanpak gebruikmaken van de gemeentebrede basisaanpak. In 2024 zal er voor de groep particuliere verhuurders een aanpak nader worden uitgewerkt

Isoleren & andere acties

In 2023 zijn er 6 **collectieve acties** geweest om bewoners te helpen met het verduurzamen van hun woning:

Actie:	Aantal aangevraagde offertes	Goedgekeurde offertes
Zonnepanelen Q1	518	65
Isolatie Q2	425	68
HR++ Glas Q2	91	10
Hybride Warmtepomp Q2	302	19
Zonnepanelen Q3	117	16
Isolatie Q4	71	10

In 2024 zijn er tot augustus 3 collectieve acties geweest om bewoners te helpen met het inkopen van verduurzaming van hun woning:

Actie:	Aantal aangevraagde offertes	Goedgekeurde offertes
Zonnepanelen Q1	229	57
Isolatie Q1	73	6
HR++ Glas Q1	55	8

Wij brengen in kaart waarom bewoners besluiten om offertes niet goed te keuren en hoe we daar als gemeente op in kunnen spelen.

In 2023 zijn in het kader van de Nationale Isolatie Programma (NIP) 376 subsidie aanvragen bij de gemeente toegekend voor het verduurzamen van woningen. Hiervoor is een bedrag van €371.091 uitgekeerd dat onder andere is besteed aan isolatie, warmtepompen en inductiekookplaten. In 2024 zijn er tot halverwege juni 213 subsidie aanvragen bij de gemeente toegekend voor het verduurzamen van woningen. Hiervoor is een bedrag van € 304.188 uitgekeerd.

Vanwege het succes van de regeling heeft het college van B&W op 4 juni 2024 het subsidieplafond verhoogd met € 300.000 tot € 590.000. Dit is gefinancierd uit de reserve duurzaamheid.

Amstelveners weten ook de landelijke subsidieregeling te vinden, de ISDE of SEEH subsidie, oftewel Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing. Deze subsidie mag gestapeld worden op de gemeentelijke subsidie. Daar wordt in toenemende mate gebruik van gemaakt:

Actie:	220	2021	2023	2023
Duurzame apparaten	97	47	147	318
Geïsoleerd oppervlak in m ²	25.776	14.679	26.651	31.440

Bron: Klimaatmonitor

Met ingang van 1 april 2024 is het platform www.slimbesparenamstelveen.nl operationeel. Dit is een platform voor inwoners die de eigen woning willen verduurzamen en maakt het inwoners makkelijker om offertes te krijgen voor het uitvoeren van energiebesparende maatregelen. Op www.slimbesparenamstelveen.nl vinden inwoners alle energiebesparende mogelijkheden, de beste materialen en betrouwbare leveranciers, zodat ze eenvoudig duurzame maatregelen kunt nemen. Inmiddels zijn de eerste offertes via het platform gegenereerd. Slim besparen komt in de plaats van onze periodieke collectieve acties. Nu kunnen inwoners het hele jaar terecht voor bijvoorbeeld isolatieacties, maar ook voor circulaire zonnepanelen. Begin juni 2024 is een intensieve campagne gestart ter promotie van het platform.

Energiearmoede

In juni 2022 is het Plan van aanpak energiearmoede Amstelveen 2022-2023 door het college van B&W vastgesteld. Inmiddels hebben gemeenten extra middelen ontvangen en is de looptijd van het plan verlengd naar 2025.

Het plan van aanpak energiearmoede is een integrale aanpak waarin de verschillende domeinen binnen de gemeente, woningcorporaties en intermediaire organisaties nauw met elkaar samen werken. Door het rijk is € 1.524929 beschikbaar gesteld. Er wordt gewerkt langs 3 sporen: inkomensondersteuning, energiebesparing woningniveau, energiebesparing inwonersniveau.

In het kader van de aanpak zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Actie	2023	2024
Energietoeslag	3.781 totaal in 2022 & 2023	N.v.t.
Energiefixers	682	913
Belklus	273	190 tot en met juli
Energiecoaches	314 tot december	129 tot en met juli
Energiebesparing campus Uilenstede	10 panden verduurzaamd met kleine energiebesparende maatregelen	N.v.t.
Witgoedactie	1.000 vouchers gebruik	N.v.t.

Daarnaast is in samenwerking met Participe Amstelland in 2022 en 2023 het project 'energiearmoede kwetsbare groepen' uitgevoerd. Het project heeft bijgedragen aan het verspreiden van informatie onder de energiearmoede doelgroep en organisaties die met hen in contact staan.

Momenteel wordt er gewerkt aan de voorbereidingen voor een nieuw project. Het betreft een subsidieregeling voor minima met een koopwoning met een slecht energielabel. Deze regeling voorziet deze doelgroep van financiële ondersteuning bij het uitvoeren van isolatiemaatregelen. Naast de subsidie kunnen bewoners ook advies aan huis krijgen en zullen zij gedurende het gehele traject ondersteund en begeleid worden. Deze aanpak start naar verwachting in oktober 2024.

Servicepunt VvE's

Sinds medio 2024 heeft de gemeente 10 VvE's ondersteund met subsidie voor advies en procesbegeleiding, informatieavonden, nieuwsbrieven en het beantwoorden van vragen. In totaal zijn er ruim 500 VvE's en 349 daarvan hebben een slecht DEFG (indicatief) energielabel.

Huurwoningen

Met de woningbouwcorporaties zijn prestatieafspraken gemaakt over het verduurzamen van de slechte label woningen. Op basis van opgave van Eigen Haard zijn er in 2022 in Amstelveen 257 woningen met label E, F of G verduurzaamd. In 2023 zijn nog 179 woningen met een slecht energielabel verduurzaamd. Dit wordt per complex gedaan dus er zijn ook woningen met energielabel C en D aangepakt.

In de tweede helft van 2024 spreekt de gemeente met Eigen Haard en de Bewonersraad Amstelveen in gesprek over nieuwe prestatieafspraken.

3. Bedrijven en utiliteitsbouw

In 2022 is het provinciale energiebesparingsakkoord vastgesteld. Als uitwerking daarvan heeft het college het Uitvoeringsplan energiebesparing bedrijven 2022-2025 vastgesteld. In samenwerking met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied zijn onder andere de volgende acties uitgevoerd:

- Wij monitoren de stand van zaken met betrekking tot de verplichting voor kantoorgebouwen om minimaal energielabel C te hebben per 1 januari 2023:

Amstelveen 06-06-2024

	januari 2023		januari 2024		Huidige stand van zaken	
Kantoren	111	100%	109	100%	109	100%
Voldoet	57	51%	102	94%	102	94%
Voldoet niet	44	40%	7	6%	7	6%

- Met de 7 bedrijven die niet aan de energielabel C-verplichting voldoen zijn afspraken gemaakt of loopt er een handhavingstraject.
- De Omgevingsdienst heeft met de 50 grootste bedrijven (qua energiegebruik) afspraken gemaakt over de energiebesparingsplicht.
- De Omgevingsdienst heeft de bedrijven die vallen onder de informatieplicht aangeschreven om de energiegegevens aan te leveren.
- Bij het Regionale Energieloket is een bedrijvenpagina ingericht. De pagina is in 2023 707 keer bezocht. In 2024 is de pagina tot augustus 260 keer bezocht.
- Voor bedrijven zijn gratis energiescans beschikbaar gesteld. De scans zijn gericht op energiebesparing en het opwekken van duurzame energie. Vanaf september

2023 tot augustus 2024 is er bij 103 bedrijven een energiescan uitgevoerd. De bedrijven krijgen een jaar begeleiding bij het uitvoeren van de geadviseerde maatregelen. In totaal is 11% van de geadviseerde maatregelen uitgevoerd.

- Voor 2023 e.v. is een aanbesteding georganiseerd zodat we ook voor de komende jaren energiescan kunnen uitvoeren.

Bovenkerk

De gemeente Amstelveen heeft samen met Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen (PHB) een campagne gedaan om bedrijventerrein Bovenkerk te verduurzamen. Deze aanpak is gefinancierd vanuit de provincie. De campagne heeft momenteel nog geen concrete maatregelen opgeleverd, omdat de eigenaren geen belangstelling hebben. Huurders willen niet in een pand investeren. Het project heeft wel bijgedragen aan kennisverspreiding en bewustwording over verduurzamen.

4. Maatschappelijk vastgoed

De gemeente verduurzaamt haar eigen vastgoedportefeuille. In 2024 zijn 337 **zonnepanelen** aangebracht op de nieuwbouw van de school op de Landtong.

Er moeten nog ongeveer 240 panelen worden geplaatst op gemeentelijk vastgoed. Eerst moeten de daken gerenoveerd worden. Als dat is gebeurd zijn alle gemeentelijke panden waar mogelijk voorzien van zonnepanelen.

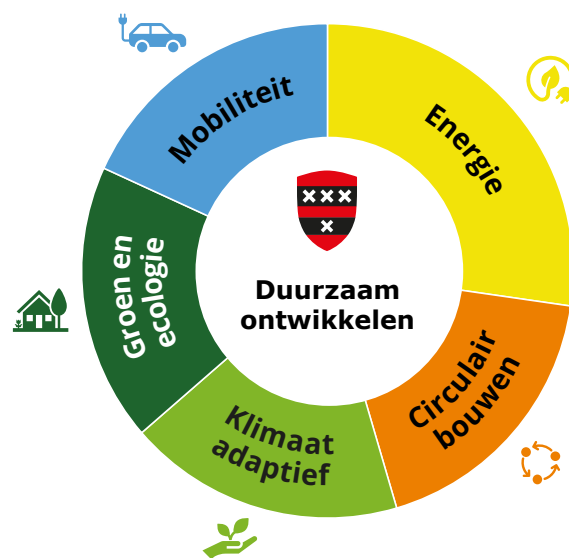
Er is en wordt gewerkt aan een **routekaart** met als doel om het gemeentelijk vastgoed uiterlijk 2030 van het aardgas af te hebben. In 2024 is begonnen met het uitwerken van de onderzoeken naar technische mogelijkheden en financiële consequenties van 4 panden. De start van de uitvoering van de maatregelen is gepland voor de zomer 2025. Er zijn DUMAVA (duurzaam maatschappelijk vastgoed) subsidies bij het Rijk aangevraagd en gekregen (€ 420.000,- en € 128.000,-).

De **nieuwbouw** van de gemeente wordt volgens uitgangspunt gasloos gerealiseerd, zoals de Sporthal van het HWC en het schoolcomplex aan de Landtong. Ook de uitbreiding van de Meerkamp wordt gasloos.

5. Gebiedsontwikkeling en nieuwbouw

De Leidraad Duurzaam bouwen en gebiedsontwikkelen is in november 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Energietransitie is een van de thema's.

Vanuit de energietransitie wordt geadviseerd bij nieuwbouwontwikkelingen (bijvoorbeeld Landtong, Middenwaard etc.) en gebiedsontwikkelingen, zoals de transformatie van Legmeer, Kronenburg en de A9. Zie verder onder de paragraaf circulair voor een totaaloverzicht van acties over duurzaam bouwen.

6. Warmtebronnen en infrastructuur elektra

Het uitbreiden van het elektriciteitsnetwerk

Ook in Amstelveen staat het elektriciteitsnetwerk onder druk. Op dit moment is er in Amstelveen, net als in de rest van Noord-Holland, netcongestie voor nieuwe aanvragen van 3x80A en groter (Grootverbruik aansluitingen).

Dit wordt veroorzaakt door netcongestie in het Hoofdtransportnet van TenneT. Prognoses van Liander laten echter zien dat het elektriciteitsnetwerk voor Midden en Laagspanning snel volloopt en uitbreidingen daarom noodzakelijk zijn. Het elektriciteitsnetwerk moet meegroeien met de ontwikkelingen in en van de stad. Zowel bewoners als bedrijven elektrificeren (een deel van) hun warmtevoorziening en hun mobiliteit. Dit vergroot de vraag naar elektra. Daarnaast komen er nieuwe woningen en is er aanvullende elektriciteitsvoorziening nodig voor o.a. Nieuw Legmeer en BTAZ.

Op provinciaal niveau is gewerkt aan het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK). Uitbreiding van het Onderstation Amstelveen (locatie aan Langs de Akker) en nieuwbouw van Onderstation Amstelveen-Zuid (voorzien ten Noorden van BTAZ) zijn opgenomen in deze pMIEK.

In Amstelveen zijn drie 150 Kv stations in voorbereiding:

- In samenwerking met TenneT en Liander wordt in Q4 het bestemmingsplan voor de locatie Langs de Akker en de locatie Amstelveen Zuid met verbindend kabeltracé vastgesteld.
- Voorbereidingen voor vernieuwing en uitbreiding van Onderstation Bolwerk (langs de A9 zijn in gang gezet waarbij streven is voor 2030 de uitbreiding afgerond te hebben.
- TenneT verwacht Q4 haalbaarheidsstudie uit te voeren hoe het nieuwe Onderstation Bolwerk verbonden wordt met overige onderstations. De impact op de A9zone trachten we hierin te beperken.

In samenwerking met Liander wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling van het “energiesysteem actieplan” ESAP. Dit is een instrument om de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk slim te programmeren. Binnen de ESAP wordt met regiogemeenten samengewerkt. Het elektriciteitsnetwerk is immers gemeentegrens overschrijdend.

Op laag- en middenspanningsniveau is in samenwerking met Liander een plan gemaakt op de benodigde uitbreidingen programmatisch in te plannen. Een afwegingskader en procesafspraken zijn uitgewerkt en naar verwachting in Q3 ondertekent. De olopende doorlooptijden bij Liander zijn een punt van zorg waarover gemeente en Liander in contact zijn om de werkprocessen anders af te stemmen zodat voorkomen wordt dat opgeleverde nieuwbouw en transformaties zonder elektriciteit komen te zitten.

Gemeente Amstelveen

jaar	Potentie (GWh)	Gerealiseerd (GWh)	Resterend op ongebruikte daken	Resterend op (deels) gebruikte daken	Groei
2020	213,0	100%	109	100%	
2021	216,9	51%	102	94%	+16%
2022	224,3	40%	7	6%	+26%
2023	226,0	16,7	171,0	38,3	+43%

Bron www.zonnedakje.nl

Opwek duurzame energie

In provinciaal verband is Amstelveen onderdeel van de Regionale Energiestrategie (RES NH Zuid). Juni 2024 is de herziening van de RES door de gemeenteraad vastgesteld.

In 2024 is de versnellingsaanpak Zon op dak & parkeerplaatsen geëvalueerd. Naar verwachting wordt in Q3 de aanpak voor 2025 en 2026 vastgesteld. De opwek van duurzame energie is de afgelopen jaren sterk toegenomen, van 14,7 GWh in 2020 tot 38,5 GWh in 2023. De groei van opwek op grote daken (> 15kW) blijft achter bij die op kleine daken.

Solar Carports

Voor 5 parkeerterreinen zijn haalbaarheidsstudies voor solar carports uitgevoerd. Aan de hand van deze onderzoeken is een marktconsultatie georganiseerd. Hieruit is gebleken dat er interesse vanuit de markt is voor het ontwikkelen van Solar carports. In 2024 is gewerkt aan het realiseren van twee solar carports in 2025.

Zon op gevel

Gelet op de opgave voor de energietransitie is zon op daken niet voldoende om onafhankelijk van fossiele brandstoffen te worden. Zon op gevels is bij sommige gebouwen een goede optie. Om dit in de praktijk mogelijk te maken is het belangrijk dat de procedures, randvoorwaarden en mogelijkheden rondom zon op gevel voor gebouweigenaren duidelijk zijn. Daarom is in 2024 de “Leidraad zon aan gevel” (Zon aan de gevel | Regionaal Energieloket) opgesteld.

Zon op dak

In de zogeheten Top 50 aanpak zijn de daken met grootste onbenutte potentie voor zonne-energie geanalyseerd. De eigenaren van deze daken zijn benaderd met informatie over wat gemeente, provincie en rijk te bieden hebben aan subsidies. Er zijn 9 daken voorzien van zonnepanelen.

De energieroute Noord Holland

Nadat het college in november 2022 de 'Intentieverklaring Opwek Energie langs A9, A5, A22 & A2 en A1' heeft ondertekend, is binnen Amstelveen de locatie tegenover de Krijgsman, op het water in de oksel van de A9, uitgekozen als mogelijke locatie. Juni 2024 heeft de raad ingestemd met het toevoegen van deze locatie aan de provinciale uitwerking van de Energieroute. Overigens is bij de Krijgsman al een zonnepark mogelijk binnen het bestemmingsplan, als onderdeel van het VEENIX traject.

Warmtenet Amstelveen Noord

Met Eneco is blijvend contact over het uitbreiden van het warmtenet in Amstelveen Noord. Het van kracht worden van de nieuwe Warmtewet is hierbij voorwaarde schepend voor definitieve afspraken gemaakt kunnen worden over grootschalige uitbreidingen van dit net. Op dit moment is de verwachting dat deze nieuwe Wet in 2025 van kracht wordt.. Met ondersteuning van het Servicepunt Duurzame Energie Noord-Holland werken we strategieën uit, die afhankelijk van de nieuwe Warmtewet ingezet kunnen worden.

Het warmtenet in Amstelveen Noord is verbonden met het warmtenet in Amsterdam (warmtebron Diemercentrale). Met Amsterdam en andere betrokken gemeenten vind afstemming plaats over mogelijke bronnenstrategieën en verduurzamingsmogelijkheden.

Ondertussen zijn er tussen Eigen Haard en Eneco afspraken gemaakt over uitbreiding van het bestaande warmtenet door het aansluiten van ruim 800 corporatie woningen. In juli 2023 heeft een eerste informatieavond hierover voor de huurders plaats gevonden. Deze avond werd druk bezocht en bood een goede start om het project dat 'Warm Amstelveen' is genoemd verder in uitvoering te brengen. In januari 2024 hebben de eerste huurders ingestemd waardoor een wooncomplex van 108 woningen in 2025 aangesloten wordt op het warmtenet.

Geothermie

Amstelveen werkt in provinciaal verband aan de ontwikkeling van geothermie en neemt deel aan de werkgroep versnelling aardwarmte MRA. De mogelijkheden voor Amstelveen zijn nog niet duidelijk. In 2024 is er een proefboring uitgevoerd in de gemeente Ouder-Amstel om de ondergrond beter in kaart te brengen. Het ministerie EZK heeft voor het grondgebied van Amstelveen opsporingsvergunning Aardwarmte verleend aan twee verschillende

samenwerkingsverbanden van partijen. Met Provinciale subsidie wordt aanvullend data(seismisch)onderzoek opgezet. Amstelveen ondersteunt aanvragen hiervoor vanuit Amsterdam en mogelijk ook de Greenport Aalsmeer.

WKO (Warmte-koude opslag)

Om bewoners te ondersteunen bij het ontwikkelen van een collectief warmte project is de Notitie "Eigenaarschap, gemeentelijke sturing en de rol van burgerinitiatieven in de warmte transitie" opgesteld.

Naar aanleiding van vragen van bewoners uit Westwijk Zuid-West en Westwijk Zuid-Oost over warmtetarieven, interpretatie van de warmtewet en functioneren van bestaande collectieve WKO-projecten ondersteunt de gemeente gesprekken tussen bewonersafvaardigingen en energieleveranciers. De interpretatie van de Warmtewet voor lage temperatuur bronnetten blijft een lastig onderwerp. Ondanks prijsaanpassingen van de warmteleverancier blijft een deel van de bewoners met vragen zitten en is hierover met de Autoriteit Consument en Markt in contact.

Legmeer

In 2023 is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar individuele en collectieve toepassing van Bodemenergie voor Nieuw Legmeer als duurzame energiebron om de ambitie van energieneutraal te bereiken. Een belangrijk onderdeel van het realiseren van de duurzame wijk Nieuw Legmeer is het ontwerpen van een duurzaam energiesysteem.

Gezien de netcongestieproblematiek is hierbij van belang dat de elektriciteitsbehoefte van de wijk zo laag mogelijk is en eigen opwekking van energie lokaal ingezet wordt.

Uit onderzoek naar het duurzame energiesysteem blijkt dat er 3 varianten haalbaar zijn:

1. Warmte Koude opslag (WKO) individueel per cluster en individueel regenereren;
2. WKO collectief en regenereren via de ruw waterleiding van de WRK (Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland)-organisatie;
3. Lucht-waterwarmtepompen individueel per cluster (geen regeneratie).

De collectieve oplossing, variant 2, scoort zowel qua duurzaamheid als qua kosten het beste. Ook lijkt deze het best te verenigen met het stedenbouwkundig plan. In september 2024 is een haalbaarheidsonderzoek

gestart naar deze collectieve oplossing. Haalbaarheid in techniek, ruimte, financiën en governance. De resultaten van dit onderzoek zullen in Q4 beschikbaar zijn.

Amstelveen heeft van de WRK-organisatie op 8 mei 2024 definitief de gunning gekregen om samen met Waternet een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar de inzet van 60 TJ aan warmte, in eerste instantie voor Nieuw Legmeer en het Zwembad de Meerkamp. In juli 2024 is met de WRK-organisatie een samenwerkingsovereenkomst getekend rond het uitvoeren van het haalbaarheidsonderzoek.

Energievisie Greenport Aalsmeer

In 2024 is met de Greenportgemeenten en programmabureau Greenport Aalsmeer uitvoering gegeven aan de wens om verduurzaming van de glastuinbouwsector te verbinden met de opgave voor de bestaande bebouwing om aardgasvrij te worden. Met de concessiehouder voor de opsporingsvergunningen Geothermie voor het grootste deel van de Greenport regio, zijn gesprekken gevoerd om te onderzoeken hoe verdere informatie over de ondergrond in kaart gebracht kan worden. Geothermie kan een zeer belangrijke bron voor de glastuinbouw worden. Nader seismisch onderzoek is noodzakelijk om succes op bruikbare geothermie beter te kunnen inschatten. Eind 2024 moet duidelijk zijn wat nodig is om vanuit de Greenportgemeenten met de concessiehouder een subsidieaanvraag voor nader seismisch onderzoek te kunnen indienen.

CO₂-uitstootvrije organisatie

De CO₂-prestatieladder is het duurzaamheidsinstrument wat de gemeente Amstelveen (incl. Amstelveen Sport) helpt bij het behalen van de CO₂-emissie reductie doelstellingen. De CO₂-prestatieladder hanteert vier invalshoeken: 1. Inzicht, 2. Reductie, 3. Transparantie en 4. Participatie.

De ladderniveau 's zijn als volgt ingericht:

Niveau 1-3

- Emissies gas en brandstof
- Emissies door opwek elektriciteit en warmte
- Emissies door zakelijke gereisde kilometers (vlieg-, OV- en autoreizen)

Niveau 4

- Alle emissies van niveau 3
- Indirecte emissies veroorzaakt in de waardeketen, o.a. woon-werk verkeer, aanleg wegen, renovatie speeltoestellen.

Niveau 5

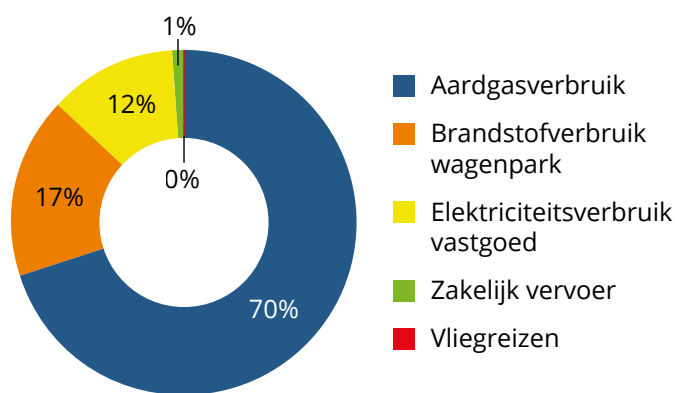
- Alle emissies van niveau 3 en 4
- Samenwerking met partners in de waardeketens om de CO₂-uitstoot omlaag te brengen.

Amstelveen is sinds 2023 gecertificeerd op ladderniveau 3.

In 2023 was de totale uitstoot van de gemeente Amstelveen (incl. Amstelveen Sport) 3.034 ton CO₂. Zie hoofdstuk 5 voor de nadere analyse van de cijfers.

Amstelveen inclusief Amstelveen Sport:

CO₂-footprint 2023 (heel jaar)

In vergelijking met voorgaande jaren is een neerwaartse trend te zien in de totale CO₂-uitstoot.

2021	3.347 ton CO ₂ - emissies
2022	3.305 ton CO ₂ - emissies
2023	3.034 ton CO ₂ - emissies

In 2023 is een reductie in CO₂-emissies behaald van 9% t.o.v. referentiejaar 2021. Ondanks de substantiële reductie die is bereikt, loopt het reductiepercentage achter op het gestelde doel van 20% reductie in 2023 t.o.v. 2021.

De ervaring leert dat de CO₂-uitstoot reductie niet lineair loopt, maar in sprongen. De verwachting is daarom dat de opgelopen achterstand kan worden ingehaald. Het uiteindelijke streven blijft bovendien een CO₂-uitstootvrije organisatie in 2030 en een stad die in 2040 95% minder CO₂-uitstoot t.o.v. 1990.

Op basis van de eerste opgestelde footprint in 2022 zijn plannen gemaakt om het wagenpark van de gemeente te elektrificeren. Deze plannen zijn inmiddels door de gemeenteraad aangenomen. Voor het gemeentelijk vastgoed wordt een zogeheten routekaart opgesteld, waarin staat wat nodig is om gasloos te kunnen worden.

De Amstelveense organisatie heeft gas bespaart door de temperatuur in de gebouwen 1 á 2 graden lager te zetten in gemeentelijke gebouwen, wat tot een gemiddelde besparing van 15% heeft geleid.

7. Duurzame mobiliteit

Deelmobiliteit

In Amstelveen neemt deelmobiliteit meer en meer toe. Waar ooit gestart werd met enkel deelauto's, zijn er de afgelopen jaren pilots geweest met zowel deelfietsen als deelscooters. De pilot met deelscooters loopt voor één van de twee aanbieders in oktober 2024 af. Uit de evaluatie bleek vooral dat inwoners overlast ervoeren als gevolg van foutief geparkeerde deelscooters. Er is behoefte aan duidelijke beleidsregels ontstaan, waarin ook andere vormen van deelmobiliteit een plek zouden kunnen krijgen.

Uitbreiden van het netwerk van (snel)laadpalen in combinatie met goede laadprijzen zijn rand- voorwaardelijk voor het voortzetten van de groei van de duurzame mobiliteit/elektrische auto's. Ambtelijk is gewerkt aan nieuw beleid e-laden inclusief laadkaarten en is een pilot kabelgoottegels uitgerold over 100 deelnemers.

8. Communicatie en participatie

De Gemeente Amstelveen blijft zich vooral richten op het stimuleren en ondersteunen van duurzame acties voor en door inwoners en bedrijven. Dat doet de gemeente richting inwoners, in samenwerking met het Energieloket Amstelveen, op verschillende manieren zoals het promoten van subsidies, collectieve inkoopacties en uitvoer van projecten vanuit het Servicepunt Energieadvies voor collectieven en organisaties.

- Gemeente breed is er een nieuwe huisstijl geïntroduceerd. Duurzaamheid heeft de huisstijl hierop aangepast, zodat de herkenbaarheid (gemeente als betrouwbare afzender) groter wordt.
- De duurzame sociale kanalen op Instagram en Facebook groeien gestaag. We zijn op Instagram gegroeid van 34 volgers begin 2023 naar 700 volgers medio 2024. Maandelijks publiceren we 12 posts. Daarnaast voeren we ook campagnes uit bijvoorbeeld ter promotie van de Doe-het-duurzaam markt. In 2023

hebben we op Facebook en Instagram bijna 590.000 weergaven gehad. Inclusief al deze campagnes heeft het account veel meer weergaven gegenereerd, namelijk 1.4 miljoen weergaven.

- Een keer per twee maanden geven we de gratis nieuwsbrief Duurzaam Amstelveen uit Nieuwsbrief 'Duurzaam Amstelveen'. Deze versturen we naar 2.100 inwoners.
- De nieuwsbrief Duurzame VvE versturen we vier keer per jaar naar 800 adressen. Nieuwsbrief 'Duurzame VvE' (amstelveen.nl).
- Gedurende het hele jaar zijn er geïntegreerde inwonerscampagnes ter promotie van acties in samenwerking met het Energieloket Amstelveen. Hierbij kan je denken aan isolatie- en zonnepanelenacties, maar ook promotie rond de gratis Energiefixers, Energiecoaches of gratis financieel advies. Dit zijn campagnes op lokale media als sandwichborden, digitale promotieborden, in AmstelveenZ, het Amstelveen Nieuwsblad en online.
- In 2023 hebben we o.a. het volgende gepubliceerd:
  - 5 themapagina's in het Amstelveens Nieuwsblad
  - 30 artikelen op de gemeentepagina
  - 4 spreads in AmstelveenZ magazine
  - Iedere maand een flight op de sandwichborden
  - 5 campagnes op de digitale borden
  - 12 posts op Facebook en Instagram
  - 10 campagnes op social media
  - Intern iedere week een artikel op Atlas (Duurzame dinsdag)

Circulaire economie

Er wordt op 4 manieren gewerkt aan het hergebruik van grondstoffen:

1. Grondstoffenplan 2022-2026
2. Circulair inkopen en aanbesteden
3. Circulair bouwen
4. Grondbank

1. Het Grondstoffenplan 2022-2026

Het Grondstoffenplan 2022-2026 is geïmplementeerd in de gemeente.

De doelstellingen uit het Grondstoffenplan zijn 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar. De maatregelen uit het plan sluiten aan bij de uitgevoerde evaluatie van het afvalbeleid en het verhogen van service voor inwoners:

- Extra bovengrondse cocons voor Groente, Fruit en Etensresten bij hoogbouwlocaties (61 in totaal)
- Sinds januari 2023 elke drie weken legen van de aangeboden rolcontainers voor papier en karton.
- Vanaf half maart tot half oktober wordt er wekelijks GFT/E ingezameld. Na half oktober wordt de frequentie weer teruggebracht tot één keer per twee weken.

Met de nieuwe maatregelen zetten we er op in om de doelstellingen uit het Grondstoffenplan 2022-2026 te behalen. We verwachten dat met de implementatie van bovengenoemde maatregelen de hoeveelheid ingezameld restafval verder zal afnemen. Inwoners scheiden hun afval steeds beter.

Afvalpreventie

De gemeente heeft per 1 juni 2024 een opt-insysteem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk ingevoerd. Voortaan krijgen inwoners alleen nog reclamefolders wanneer ze met een Ja-sticker aangeven hier interesse in te hebben. Omdat veel reclamefolders ongelezen in de papierbak óf het restafval belanden is de maatregel een gerichte actie om verspilling tegengaan. Naar verwachting levert de introductie van de Ja-sticker de gemeente een papierbesparing van 455.000 kilo per jaar op. Per inwoner is dat 4,8 kilo per jaar en per huishouden kan dat oplopen tot 10 kilo per jaar. Naast de grondstof papier wordt er met de maatregel ook water en energie bespaard.

De ambtelijke organisatie doet ook wat nodig is om circulair te worden. Zo zijn in 2024 herbruikbare bekertjes

aangeschaft, die wordt afgewassen en opnieuw gebruikt in plaats van gerecycled.

2. Circulair inkopen en aanbesteden

De gemeente is doorgegaan op het ingeslagen pad om de doelstelling van 50% circulair inkopen in 2025 te behalen. Er wordt proactief gekeken naar mogelijkheden binnen reguliere inkopen en aanbestedingen. De in PLECK 5.0 genoemde aanbestedingen voor de levering van houtproducten, kolken en putdeksels, gebakken verhardingsmateriaal, betonnen verhardingsmateriaal, betonnen rolringmaterialen en speeltoestellen zijn opgestart. Bij al deze trajecten vindt uitgebreid marktonderzoek plaats. Zoals eerder aangegeven hebben de trajecten vanwege de doorontwikkeling en complexiteit een doorlooptijd van 2 tot 2,5 jaar. Door capaciteitsproblemen is er geen meting gedaan over 2023. De volgende meting wordt gekoppeld aan de doelstelling voor 2025.

Wij gaan aan de slag met CO₂ beprijzing zoals in de motie 'Naar een volledig CO₂ uitstootvrije gemeente' is gevraagd. Hierover wordt separaat een brief aan de gemeenteraad gestuurd.

3. Circulair bouwen

Leidraad Duurzaam Bouwen en Gebiedsontwikkelen
De leidraad geeft invulling aan de ambitie om duurzamer te bouwen. Het is een levend document dat op basis van ervaring die we opdoen en ontwikkelingen in de regio en in de markt regelmatig op onderdelen wordt aangepast.

Afgelopen jaar hebben we verder ervaring opgedaan met duurzaam bouwen. Dit hebben we zowel in een actieve als faciliterende rol bij ontwikkelingen gedaan, variërend in omvang. In een actieve rol of bij gemeentelijke vastgoedontwikkelingen is het eenvoudiger om hoog op duurzaamheid in te zetten door bij tenders (bijvoorbeeld Landtong) en aanbestedingen (bijvoorbeeld Middenwaard school) duurzaam uit te vragen. Bij de tender van Landtong weegt duurzaamheid 60% mee. Bij de selectie van de architect voor Middenwaard woog duurzaam en circulair bouwen 30% mee en bij de gunning van de architect 10%. Het streefcijfer van 30% is dus één keer ruimschoots en één keer bij de selectie van een architect gehaald. Dit

heeft ertoe geleid dat de ingezonden schetsontwerpen van de geselecteerde partijen allemaal op een duurzame visie stoelen, zoals flexibel bouwen met houtskelet bouw, losmaakbaar zijn en lage milieukosten hebben.

Daarentegen vragen faciliterende ontwikkelingen vaak wat meer inzet om in samenspraak duurzame ambities te realiseren. Het lukt steeds beter om aan de start van initiatieven of ontwikkelingen na te denken over duurzaam bouwen. Een punt van aandacht is de tussentijdse toets en vooral de toets aan het einde van een project; is het gelukt om de duurzame ambities, zoals afgesproken aan de start, waar te maken?

Eind 2023 hebben we Het Nieuwe Normaal (HNN) ondertekend en we doen mee met het Convenant Toekomstbestendige Woningbouw. Dit zijn standaarden met haalbare en ambitieuze prestaties op duurzaam bouwen. Onze eigen leidraad is langs HNN en het convenant gelegd en hierop (waar nodig) aangepast.

In 2024 is een onderzoek gestart m.b.t. houtbouw op Legmeer (cluster 3) op initiatief van Prosper Vitea, in samenwerking met de TU Delft, verschillende architectenbureaus en Built by Nature. Het doel van het onderzoek is te komen tot een ontwerp waarbij zoveel mogelijk hout wordt toegepast. In het onderzoek worden de stappen en keuzes gedocumenteerd die nodig zijn om te komen tot een (volledig) houtbouw ontwerp, welke worden afgezet tegen traditionele bouw. De gemeente draagt bij aan dit project met de gedachte dat het onderzoek als vliegwiel kan dienen voor andere duurzame ontwikkelingen in Legmeer en de gemeente.

De wetgeving voor duurzaam bouwen wordt in de loop van 2025 naar verwachting aangescherpt; de MPG (Milieu Prestatie Getal, over milieu-impact van materialen) is nog onderwerp van discussie. Om ons hierop voor te bereiden is het goed om de leidraad (aangepast) voort te zetten. Hiermee wordt voorkomen dat projecten met een langere doorlooptijd tussentijds aangepast moeten worden om aan de nieuwe wetgeving te voldoen. Op deze manier doen we ook verder ervaring op met duurzaam bouwen, de leidraad stimuleert namelijk (kennis over) integrale duurzaamheid bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Naar aanleiding van de ervaringen en inzichten die opgedaan zijn in het afgelopen jaar, worden aanpassingen aan de leidraad voorgesteld. De leidraad blijft een 'levend

document', dat aangepast kan worden naar aanleiding van nieuwe inzichten. Aan de hand van regionale en landelijke ontwikkelingen, eigen inzichten/ervaringen en nieuwe wetgeving kan geëvalueerd worden of de leidraad in stand gehouden moet worden.

De aanpassingen die we voorstellen voor de Leidraad zijn opgenomen in hoofdstuk 6.

4. Grondbank

De grondbank is in het leven geroepen om grondstromen te beperken door verwerken en opslaan van vrijgekomen gronden, groenafval en bagger, dat zijn de kerntaken van de grondbank.

Het afgelopen jaar is een aantal reparaties en herinvesteringen uitgevoerd aan vloeiستofdichte ondergronden van het compostering en veegvuildepot. De opslagcapaciteit van zowel de composteerinrichting (daar waar compost gemaakt wordt) als het opslagterrein van de compost(producten) is vergroot. Dit heeft als resultaat dat er meer groene reststromen omgezet kunnen worden in bruikbare compost waarmee aan de toenemende vraag kan worden voldaan.

Nieuw: Circulaire energietransitie

De gemeente werkt hard aan de energietransitie. Daarbij wordt veel materiaal ingezet, zoals zonnepanelen, isolatiemateriaal, vervanging van glas en kozijnen, nieuwe installaties en batterijen. Wereldwijd schiet de grondstoffenvoorraad tekort om de vraag naar al deze materialen aan te kunnen. Daarom moeten we deze materialen zoveel mogelijk circulair ontwerpen en hergebruiken. Afgelopen jaar hebben we biobased isolatiemateriaal toegevoegd aan de subsidie verordening en onder de aandacht gebracht. We onderzoeken of circulaire zonnepanelen kunnen worden toegepast.

Klimaatadaptatie

In het Actieplan klimaatadaptatie 2021-2026 staat de doelstelling dat Amstelveen in 2050 klimaat robuust is ingericht op de thema's watertekort, -overlast, hittestress en waterveiligheid. Om dit te bereiken zijn diverse onderzoeken uitgevoerd, hier komen twee hoofdthema's duidelijk naar voren: (grond)water en hittestress. Onze gemeente is het meest gebaat bij het versterken van de spons- werking van de stad, oftewel het maximaal gebruik

maken van de bovenste meters van de bodem. Dit vraagt om een juiste balans tussen de maatregelen: vasthouden, bergen en afvoeren van regenwater in de openbare ruimte. De meest effectieve maatregel tegen hittestress is het realiseren van koele verblijfsplekken en voldoende schaduw langs langzame verkeersroutes.

Hittestress

Naast reconstructies in de openbare ruimte pakken we dit ook aan met de meerjarige campagne 'Groen moet je doen!'. Ook dit jaar doen we weer mee met het NK-tegelwippen waarbij we iedere bewoner die zich aanmeldt bedanken voor hun deelname met een zakje bloemenmengsels. Ook gaan we strijd aan met de gemeente Gooise Meren wie de meeste tegels ophaalt. In augustus werd vanuit de bewonersagenda een kas geplaatst op het Stadsplein. In deze kas werden in de ochtend diverse panelgesprekken gevoerd over het thema hittestress in relatie tot de gezondheidszorg, verduurzaming van panden en openbare ruimte. 's Middags was de kas opengesteld zodat voorbijgangers op een laagdrempelige manier de temperatuur van de toekomst konden ervaren. Er is uitvoerig gepubliceerd in alle Amstelveense pers en Het Parool over dit evenement. Bij de Groene Stad Challenge 2023 is Amstelveen op de derde plek geëindigd, de prijs werd afgelopen juni uitgereikt tijdens een evenement in Ahoy Rotterdam.

(Grond)water

De gemeente moet voorbereid zijn op omstandigheden die leiden tot te veel of weinig water, zowel onder als boven de grond. In tijden van veel neerslag staat het grondwater hoog maar bij langdurige droogte is maar op een aantal plekken spraken van lage grondwaterstanden. Daarom heeft de gemeente in 2023 een nieuw grondwatermeetnetwerk uitgerold, in 2024 start de monitoring.

Door meer inzicht te krijgen in het gedrag van bewoners, kan de gemeente hen beter adviseren indien zij grondwateroverlast ervaren.

Om regenwater lokaal vast te houden is er dit jaar een aantal pilots rondom 'een kolkloze openbare ruimte' nader uitgewerkt en sommige pilot zijn al uitgevoerd. Met het natte voorjaar was dit meteen een goede test. De resultaten vragen om aanpassingen in het technisch ontwerp en dat nemen we mee in volgende pilots.

Natuur- en milieu-educatie (NME)

NME heeft het doel om de bewoners van Amstelveen en dan met name kinderen kennis en inzicht over natuur, milieu en duurzaamheid in de eigen omgeving bij te brengen. Er zijn in het schooljaar 2023/2024 zijn 334 lessen, leskisten of projecten afgenomen door alle 21 scholen in het basisonderwijs. Daarnaast is er een succesvol project afgerond met het Voortgezet Onderwijs over het recyclen van kerstbomen.

NME geeft kennis en inzicht over natuur, milieu en duurzaamheid in de eigen omgeving. Daardoor krijgen kinderen aandacht voor de wereld om zich heen en gaan ze meer natuur- en milieubewust leven. In het schooljaar 2023-2024 is de aandacht vooral gericht geweest op het organiseren van de Nationale Boomfeestdag. Naast de 'grote' nationale viering op het sportpark, heeft NME zich gericht op het heel lokaal vieren. Op 17 schoolpleinen is een 'eigen' boom geplant op het schoolplein met een zelf ontwikkelde les en leskist, de BoomBox waarmee ze de boom in de komende jaren kunnen gaan volgen. Daarnaast is het aanbod aan leskisten eens goed onder de loep genomen. Vooral kisten over duurzaamheid verouderen snel.

Leskisten die verouderd waren of die relatief laag scoren (onder de 7) zijn vernieuwd of uit het aanbod gehaald. Voor het VO hebben we dit jaar, naast de fietsexcursie Middelpolder (deelname van 20 klassen) ook een opdracht begeleid waarbij leerlingen VO de opdracht kregen om te onderzoeken hoe we kerstbomen beter kunnen recyclen en mensen kunnen aansporen om duurzamere keuzes te maken rondom kerst.

Hoofdstuk 5 De effecten van het beleid (monitor)

Introductie

Dit hoofdstuk (de monitor) biedt een overzicht van de recentste gegevens over energieverbruik, CO₂ uitstoot en afvalbeheer binnen de gemeente. Er wordt gestreefd naar steeds de meest actuele data te gebruiken om een helder beeld van de voortgang te schetsen. De cijfers over gas- en elektriciteitsverbruik in Amstelveen in 2021 wijken hier af van de gegevens van vorig jaar, aangezien deze gecorrigeerd zijn naar aanleiding van nieuwe informatie. De afwijkingen zijn zeer gering.

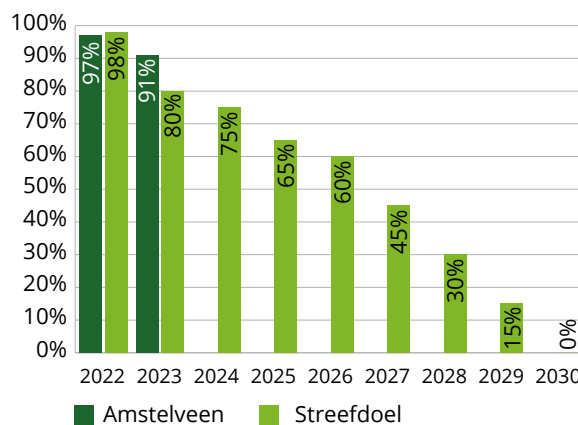
Tot nu toe heeft Amstelveen de doelstellingen voor CO₂-uitstoot en afvalvermindering nog niet volgens plan behaald. Echter, vanaf 2022 is er een duidelijke inhaalslag zichtbaar op veel gebieden. Dit is voornamelijk te danken aan de hoge energieprijzen als gevolg van de oorlog in Oekraïne, waardoor inwoners aanzienlijk minder energie zijn gaan gebruiken.

Prestatieladder CO₂ uitstoot

In 2023 werd er 3.034 ton CO₂ uitgestoten door de gehele organisatie (Gemeentelijke organisatie Amstelveen en Amstelveen Sport B.V.). Dit is ongeveer 270 ton minder dan in 2022 (3.277 ton). De doelstelling is in 2026 40% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van 2021 (figuur 1). In vergelijking met 2021 is in 2023 9% minder CO₂ uitgestoten door de gehele organisatie (3.382 ton in 2021). Hiermee is het streefdoel voor 2023 (-20% uitstoot) niet behaald. Het streefdoel om in 2026 40% minder uit te stoten loopt niet lineair maar gaat in sprongen, bijvoorbeeld als de routekaart maatschappelijk vastgoed uitgevoerd wordt, wanneer groen gas ingekocht kan worden of het wagenpark wordt geëlektrificeerd.

Van de in totaal 3.000 ton uitgestoten CO₂ is bijna de helft (48%) afkomstig van Gemeentelijke organisatie Amstelveen en de andere helft van Amstelveen Sport B.V. (52%). De CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie Amstelveen is met 20% gedaald ten opzichte van 2021, dat van Amstelveen Sport B.V. is met 1% gestegen. Vooral Amstelveen Sport B.V. blijft dus achter op het streefdoel.

Figuur 1: Percentage CO₂-uitstoot gehele organisatie ten opzichte van 2021

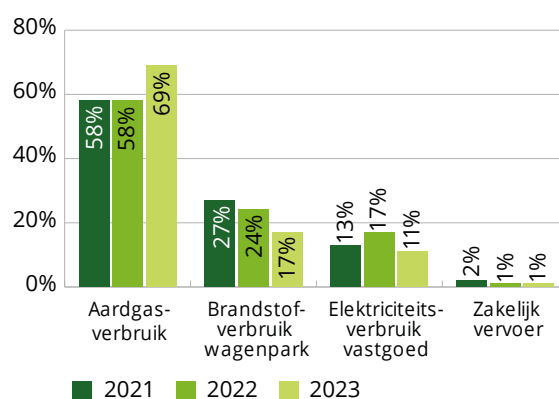

Bron: CO₂-Prestatieladder 2024

CO₂-footprint gehele organisatie

De grootste uitstootbron is het aardgasverbruik, goed voor meer dan de helft van de uitstoot (70%). In 2022 was het aandeel aardgas 59% van de totale uitstoot. Het toegenomen aandeel aardgasverbruik is te verklaren door uitbreiding van het gemeentelijk vast-goed en door verdere elektrificatie van het wagenpark. Dit is hiermee de belangrijkste verandering, aardgasverbruik neemt een groter deel in van de CO₂-footprint verdeling. Verder is het brandstof-verbruik van het wagenpark sterk afgenomen en is het elektriciteitsverbruik van grijze stroom ook flink gedaald. Groene stroom maakt geen onderdeel uit van de CO₂-footprint. Dit betekent dat toekomstige maatregelen zich het best kunnen richten op het reduceren van het gebruik van aardgas.

Figuur 2: Aandeel CO₂-footprint 2021 - 2023 gehele organisatie

Bron: CO₂-Prestatieladder 2024

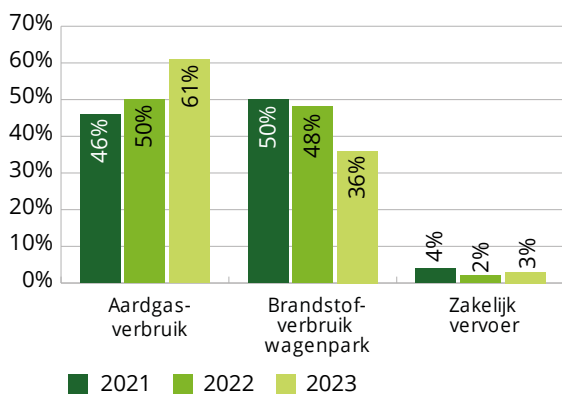

CO2-footprint van de gemeentelijke organisatie

De uitstoot van de gemeentelijke organisatie (gemeente Amstelveen, zonder Amstelveen Sport) bestaat ook grotendeels uit aardgasverbruik (61%). Deze stijging in de verdeling is te verklaren door elektrificatie van het wagenpark, waardoor brandstofverbruik gedaald is in de totale verdeling van de CO2-footprint.

Het aandeel van het zakelijk vervoer is zeer beperkt met maar 3% (figuur 3).

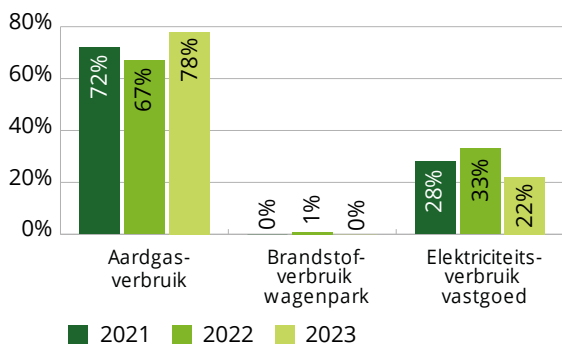
Figuur 3: CO2-footprint 2021 - 2023 Gemeentelijke organisatie Amstelveen

Bron: CO₂-Prestatieladder 2024

De footprint van Amstelveen Sport B.V. bestaat voor het grootste gedeelte uit aardgasverbruik (78%) en een kleiner deel uit elektriciteitsverbruik (22%). Het grootste gedeelte van het aardgasverbruik is terug te herleiden naar het zwembad de Meerkamp. Ten opzichte van 2021 is het aardgasverbruik toegenomen en het elektriciteitsverbruik afgenomen. Het is nog niet duidelijk waardoor dit veroorzaakt wordt. De totale emissies van Amstelveen Sport B.V. zijn echter wel afgenomen (-2% t.o.v. 2021). Figuur 4.

Figuur 4: CO2-footprint 2021 - 2023 Amstelveen Sport B.V.

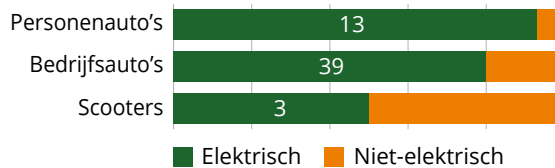

Bron: CO₂-Prestatieladder 2024

Elektrische voertuigen Gemeente Amstelveen

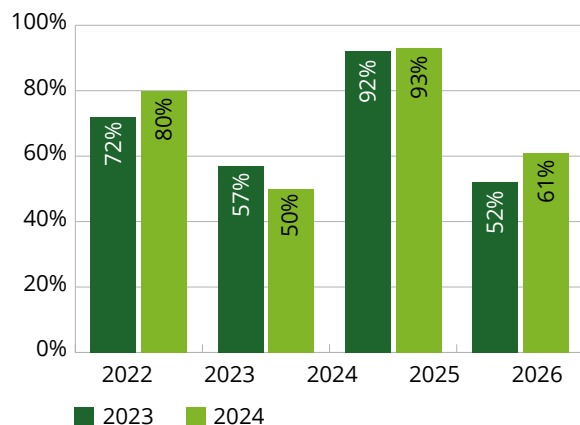
De gemeentelijke organisatie van Amstelveen heeft in totaal 99 voertuigen (exclusief fietsen), waarvan ruim meer dan de helft elektrisch (61%) (figuur 5, 6). Dit is een stijging ten opzichte van vorig jaar toen 52% elektrisch was. Deze stijging komt voort uit een toename aan elektrische bedrijfsauto's. Op 1 na zijn alle personenauto's in bezit van de gemeente elektrisch, de ene auto is een wisselauto die vanwege veiligheid 24 uur per dag inzetbaar moet zijn. Ook is 80% van de bedrijfsauto's en de helft van de scooters elektrisch. Het percentage elektrische scooters is licht afgenomen tegenover vorig jaar, omdat één elektrische scooter weggevallen is. Vrachtwagens, vaartuigen en motoren zullen uiterlijk 2030 elektrisch zijn. Deze draaien momenteel allemaal nog volledig op fossiele brandstoffen. Het elektrificeren van bedrijfsvoertuigen gaat de goede kant op.

Figuur 5: Aantal elektrische en niet-elektrische voertuigen in bezit van gemeente 2024

Bron: Gemeente Amstelveen 2024a

Figuur 6: Verschil percentage elektrische voertuigen 2023 en 2024

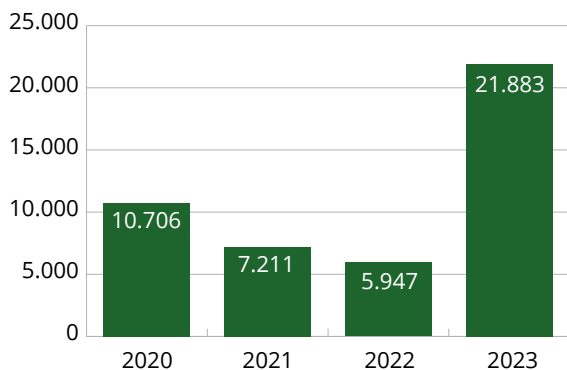
Bron: Gemeente Amstelveen 2024a

Zonnepanelen organisatie

In 2023 is het opgeteld zonnepanelenvermogen erg toegenomen. Van ongeveer 6.000 kWh in 2022 naar bijna 22.000 in 2023 (figuur 7). Dit verschil komt vooral door de locaties Escapade 2 en Amsterdamseweg 271, die beiden fors zijn gestegen in vermogen.

Figuur 7: Gemeentelijk vastgoed: Teruggeleverd vermogen zonnepanelen

Bron: Gemeente Amstelveen 2024c

Energietransitie

De doelstelling voor de energietransitie is dat de hele gemeente in 2040 onafhankelijk van fossiele brandstoffen functioneert. In deze paragraaf worden de parameters beschreven die deze doelstelling toetsen. Om de voortgang van de energietransitie te meten, zijn gegevens bekend over:

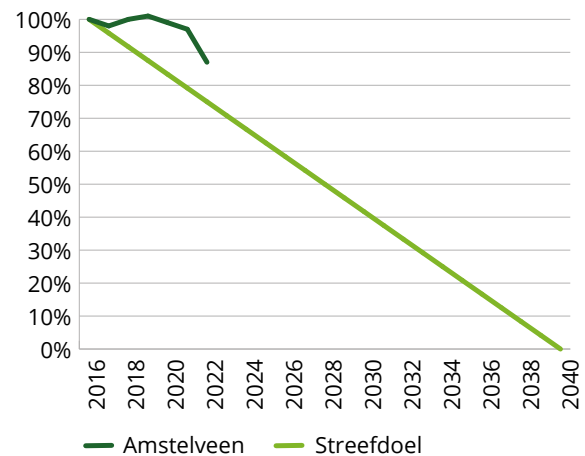
- gemiddeld gas- en elektraverbruik van woningen;
- gas- en elektraverbruik per duizend inwoners;
- aandeel hernieuwbare elektriciteit en warmte;
- energielabels van woningen in Amstelveen in 2022 en de ontwikkeling sinds 2019;
- energielabels van woningen ten opzichte van Nederland;
- aantal woningen met zonnepanelen.

Totaal gasverbruik woningen en gemiddeld per duizend inwoners

2022 was een succesvol jaar voor energiebesparing, zowel in Amstelveen als in heel Nederland, voornamelijk door de fors stijgende energieprijzen. In figuur 8 is te zien dat Amstelveen een inhaalslag maakt. Het gasgebruik in de gemeente is flink afgenomen, waarbij het momenteel 87% van het niveau van 2016 bedraagt. De gegevens zijn temperatuur gecorrigeerd. Vorig jaar was dit nog 97% tegenover het streefdoel van 79%. Er is een daling van 13% ten opzichte van 2016 te zien. Aangezien de energieprijzen in 2023 weer zijn gedaald, kan er in de

volgende periode een correctie optreden in deze trend. Amstelveen presteert iets beter dan de provincie Noord-Holland, waar eveneens een significante daling in gasverbruik is waargenomen.

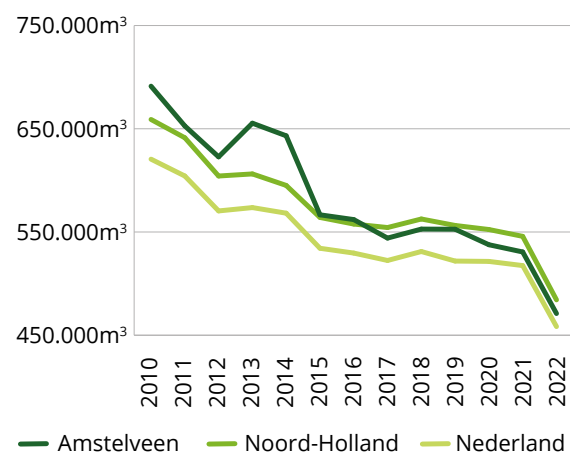
Figuur 8: Percentage (aard)gasverbruik woningen t.o.v. 2016

Bron: Klimaatmonitor 2024a

Sinds 2016 heeft Amstelveen per duizend inwoners minder gas verbruikt in vergelijking met andere gemeenten in Nederland. Echter, in vergelijking met de provincie Noord-Holland wordt er per duizend inwoners juist meer gas verbruikt in Amstelveen. Over een periode van vijf jaar is het gasverbruik per duizend inwoners in Amstelveen met 15% afgenomen, terwijl dit in Noord-Holland 14% was. Het verschil in gasverbruik per duizend inwoners tussen Amstelveen, Noord-Holland en de rest van Nederland is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van het vorige jaar (figuur 9).

Figuur 9: Ontwikkeling (aard)gasverbruik per 1.000 inwoners 2010-2022

Bron: Klimaatmonitor 2024a

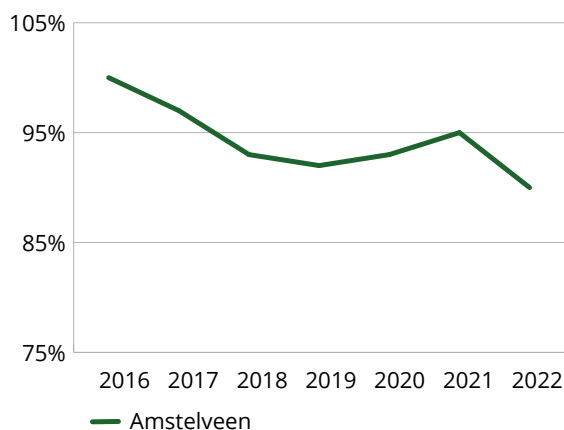

Totaal elektriciteitsverbruik per woning en gemiddeld per 1000 inwoners

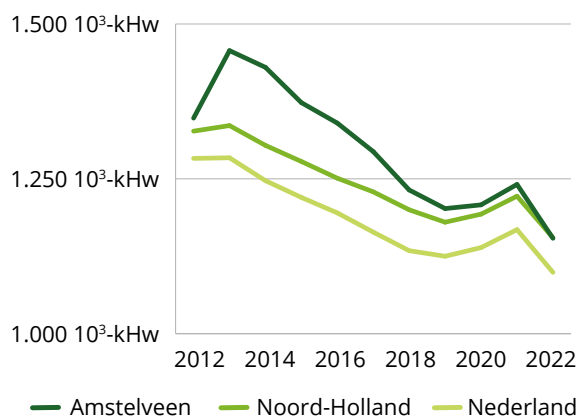
Tussen 2021 en 2022 is ook het elektriciteitsverbruik afgenomen, een ontwikkeling die tegen de verwachtingen ingaat. Normaal gesproken gaat een afname van het gasverbruik vaak gepaard met een toename van het elektriciteitsverbruik. Echter, vanwege de hoge energieprijzen, is de daling in gasverbruik ditmaal vooral te danken aan een verminderd gebruik van gas, zonder dat dit gecompenseerd werd door bijvoorbeeld de overstap naar elektrische verwarming. De daling in het elektriciteitsverbruik was minder uitgesproken dan die in het gasverbruik, wat wellicht wel weer te verklaren is door de elektrificatie van woningen.

Figuur 10: Percentage elektraverbruik woningen t.o.v. 2016

Bron: Klimaatmonitor 2024b

Figuur 11: Ontwikkeling elektraverbruik per 1.000 inwoners 2010-2021 (x1.000)

Bron: Klimaatmonitor 2024b

Figuren 10 en 11 tonen een duidelijke omslag in de trend van elektraverbruik van woningen, met een afname van wel 10% ten opzichte van 2016, terwijl deze vorig jaar nog 5% was. De stijging in 2020 was vooral te verklaren door het toenemende thuiswerken in verband met de coronapandemie.

Er is geen specifiek streefdoel vastgesteld voor het elektriciteitsverbruik, aangezien een toekomstige stijging wordt verwacht als gevolg van verminderd aardgasverbruik.

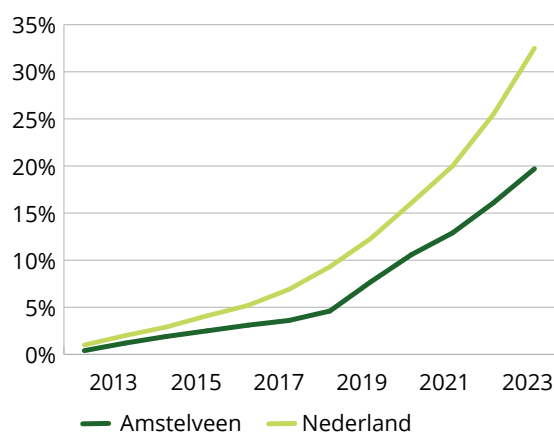
Zonnepanelen

In 2023 beschikt 20% van de woningen in Amstelveen over zonnepanelen. Dat is een stijging van 4% ten opzichte van 2022. Het gaat om 8.468 van de 42.880 woningen. Dit percentage is aanzienlijk minder dan in de rest van Nederland, waar 33% van de woningen over zonnepanelen beschikt. In 2022 was dit nog 26%, wat een stijging van 7% is.

Het verschil tussen Amstelveen en Nederland neemt dus toe. Verhoudingsgewijs telt Amstelveen in vergelijking met Nederland meer meergezinswoningen, appartementen, flats et cetera. Hoe hoger het percentage eengezinswoningen in een gemeente hoe hoger het percentage zonnepanelen, dit kan het verschil tussen Amstelveen en Nederland verklaren.

Andere gemeenten met een vergelijkbare verhouding meergezinswoningen hebben, op uitschieters Wageningen (29%) en Zandvoort (11%) na, een vergelijkbaar percentage woningen met zonnepanelen (figuur 12; figuur 13).

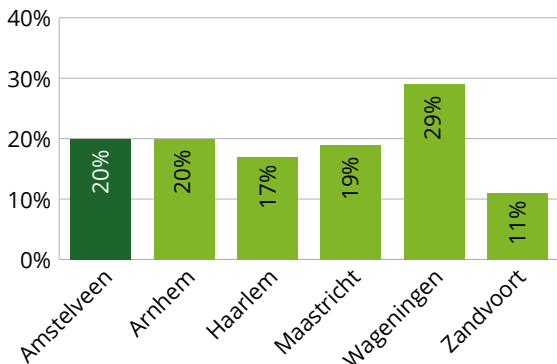
Figuur 12: Percentage woningen met zonnepanelen 2013-2023

Bron: Klimaatmonitor 2024f & CBS 2024

Figuur 13: Percentage zonnepanelen op woningen in gemeenten met vergelijkbaar aandeel meergezinswoningen

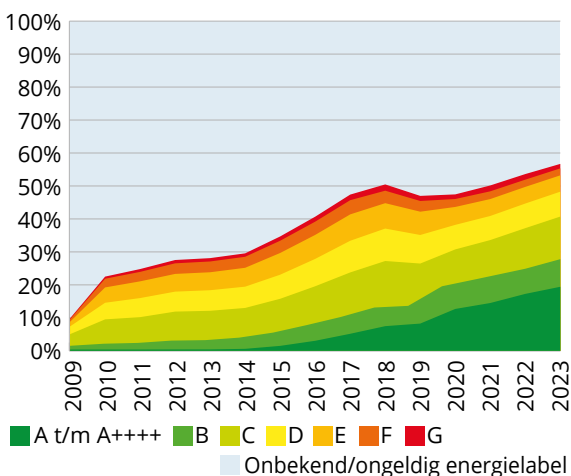
Bron: Klimaatmonitor 2024f & CBS 2024

Energielabels

Steeds meer woningen krijgen een geldig energielabel: de afgelopen jaren is het percentage onbekende/ongeldige labels met 5% gedaald. Het aandeel woningen met label A tot en met A++++ is in 2023 met 12% gestegen ten opzichte van 2017 (figuur 14).

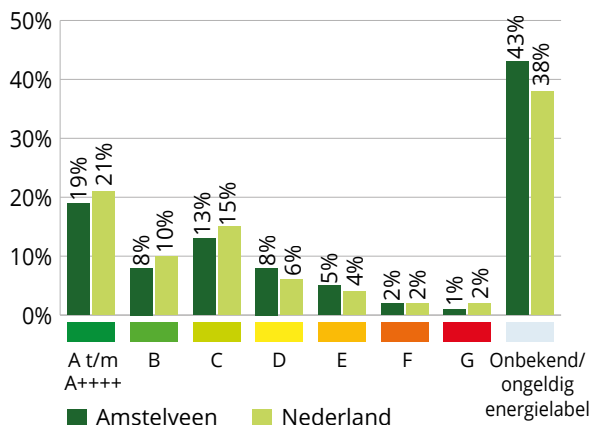
In vergelijking met het landelijke gemiddelde in Nederland, is de verdeling tussen de energielabels in Amstelveen bijna gelijk. Echter, meer dan 40% van de woningen in Amstelveen heeft een onbekend, geen, of ongeldig energielabel, wat iets hoger is dan het landelijk gemiddelde. Over het algemeen zijn de energielabels in Amstelveen iets slechter dan in de rest van Nederland (figuur 15).

Figuur 14: Ontwikkeling energielabels Amstelveense woningen 2009-2023

Bron: Klimaatmonitor 2024e

Figuur 15: Verdeling energielabels woningen Amstelveen en Nederland, 2023

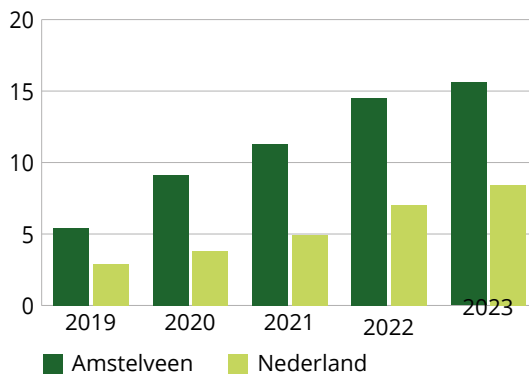

Bron: Klimaatmonitor 2024e

Laadpunten

In 2022 telt Amstelveen 1475 laadpunten, wat 15,6 per duizend inwoners is. Ten opzichte van het Nederlands gemiddelde loopt Amstelveen voorop. In het hele land zijn er gemiddeld 8,4 laadpunten per 1000 inwoners. Figuur 16 laat zien dat de kloof tussen Amstelveen en de rest van Nederland krimpt.

Figuur 16: Aantal (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's per 1.000 inwoners

Bron: Klimaatmonitor 2024g

CO₂-Uitstoot

De CO₂ uitstoot van Amstelveen stad als geheel wordt in deze paragraaf behandeld. De belangrijkste bron hiervoor is de Klimaatmonitor. We hebben de meest recente cijfers gebruikt, die zijn uit 2022. In PLECK 4.0 is de CO₂-uitstoot vergeleken met 1990 vanuit het Energy Transition Model (ETM). Op deze manier kan gekeken worden of de lange termijn doelstelling met betrekking tot CO₂-reductie behaald wordt. De cijfers uit het ETM zijn niet geüpdatet en waren daarom niet meegenomen in PLECK 5.0 en ook niet in deze 6.0.

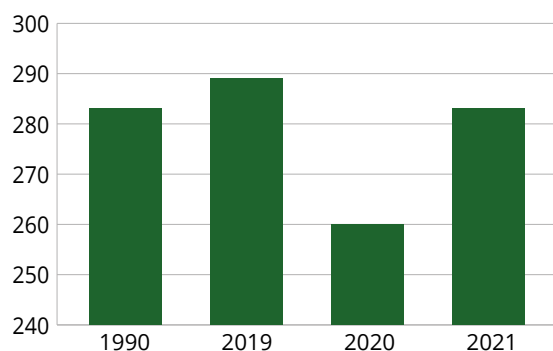
Gelijksoortige up-to-date gegevens zijn beschikbaar bij de emissieregistratie van de Rijksoverheid, maar deze zijn niet gecorrigeerd zoals die van het ETM. De correctie die door het ETM wordt toegepast, gebeurt omdat de gegevens van de Rijksoverheid ook grote vervuilende bronnen opnemen als energieopwekkingslocaties. Hierdoor kan het voorkomen dat een gemeente energie gebruikt die in een andere gemeente wordt opgewekt, maar de volledige emissies van de opwekking toch worden toegeschreven aan de gemeente waar de energieopwekking plaatsvindt. Toch is er, vanwege gebrek aan betere bronnen, besloten om deze gegevens toe te voegen voor de vergelijking met 1990. De gegevens worden in dit rapport alleen voor Amstelveen over de tijd vergeleken en kunnen nog steeds gebruikt worden om ontwikkelingen te bekijken.

CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990

Zoals te zien in figuur 17 is de CO₂-uitstoot in 2021 ongeveer hetzelfde als in 1990. Deze gegevens komen van de emissieregistratie van de Rijksoverheid en zijn dus niet gecorrigeerd (zie introductiekopje CO₂-uitstoot).

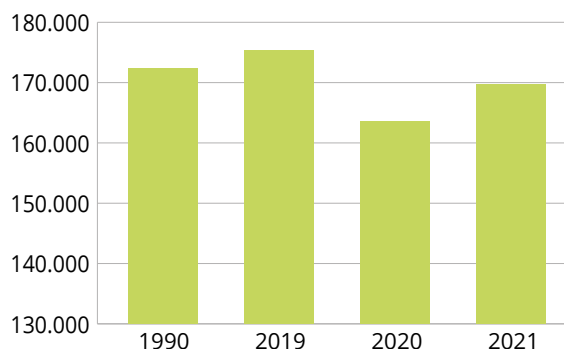
Figuur 18 laat zien dat in de rest van Nederland ongeveer dezelfde ontwikkeling plaats heeft gevonden in de afgelopen jaren. Tussen 1990 en 2021 is er een lichte daling te zien van ongeveer 1% in de CO₂-uitstoot.

Figuur 17: CO₂-uitstoot in KT (kiloton) Amstelveen

Bron: Rijksoverheid emissieregistratie 2024

Figuur 18: CO₂-uitstoot in KT (kiloton) Nederland

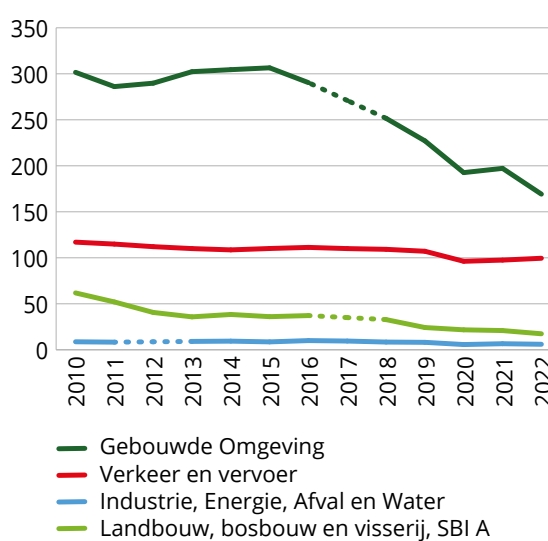

Bron: Rijksoverheid emissieregistratie 2024

Ontwikkeling CO₂-uitstoot

De gebouwde omgeving is verantwoordelijk voor het grootste deel van de uitstoot, ongeveer twee derde. Vorig jaar werd opgemerkt dat dit aandeel de afgelopen jaren vrijwel onveranderd was gebleven. Tussen 2021 en 2022 is er echter wel een afname van 3% te zien. Naast de gebouwde omgeving is de sector verkeer en vervoer (34%) ook een belangrijke bron. Dit percentage is gestegen ten opzichte van 2021 (4%). Hoewel de grote daling van de CO₂-uitstoot vanaf 2015 zich niet doorzette in 2021, is er in 2022 weer een aanzienlijke daling van 9% waargenomen (figuur 19).

Figuur 19: Ontwikkeling CO₂-uitstoot (in kton) hoofdsectoren Amstelveen, 2010-2022

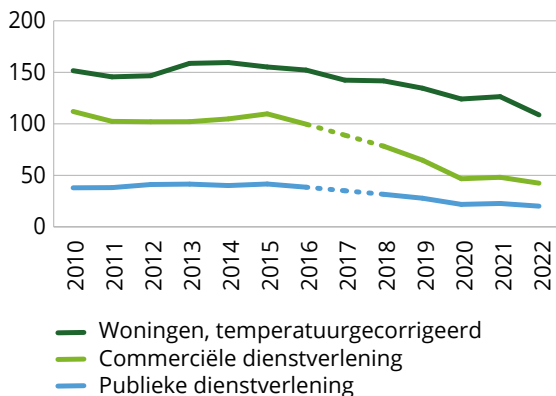
Bron: Klimaatmonitor 2024h. Aantallen aangeduid met een stippenlijn zijn gebaseerd op gemiddelden.

Ontwikkeling CO₂-uitstoot gebouwde omgeving

Zoals eerder beschreven zorgt de gebouwde omgeving voor het grootste deel van de uitstoot. Binnen deze sector hebben woningen het grootste aandeel uitstoot (63% in 2022). Verder bestaat de uitstoot in de sector uit commerciële- (25%) en publieke dienstverlening (12%). In PLECK 5.0 werd aangegeven dat in 2022 een daling verwacht werd door de stijgende energiekosten, nadat er een kleine stijging was te zien in 2021. Deze verwachting klopte. In figuur 20 is namelijk een daling te zien in alle sectoren. Vooral bij woningen zien we een flinke daling in CO₂ uitstoot ten opzichte van 2021.

Figuur 20: Ontwikkeling CO₂-uitstoot (in kton) gebouwde omgeving, 2010-2022

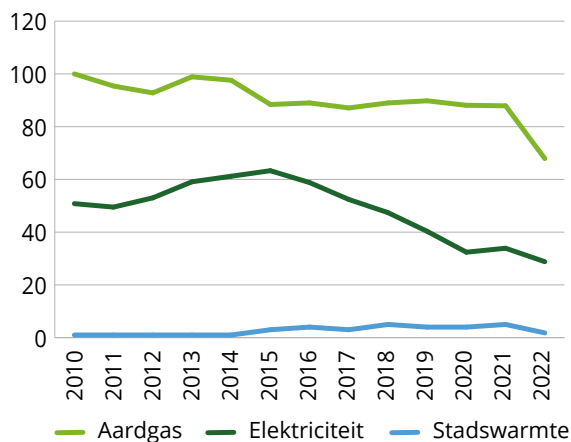

Bron: Klimaatmonitor 2024i. Aantallen aangeduid met een stippenlijn zijn gebaseerd op gemiddelden.

Ontwikkeling CO₂-uitstoot woningen

De uitstoot van woningen bestaat uit aardgas, elektriciteit en stadsverwarming. Aardgas zorgt voor de meeste uitstoot (69%), gevolgd door elektriciteit (29%) en stadsverwarming (2%) (figuur 21). Uit de gegevens blijkt dat de uitstoot door aardgas in 2022 aanzienlijk is verminderd met 20 kton. Ook de uitstoot door elektriciteitsverbruik is iets gedaald, terwijl het aandeel

Figuur 21: Ontwikkeling CO₂-uitstoot (in kton) woningen, 2010-2022

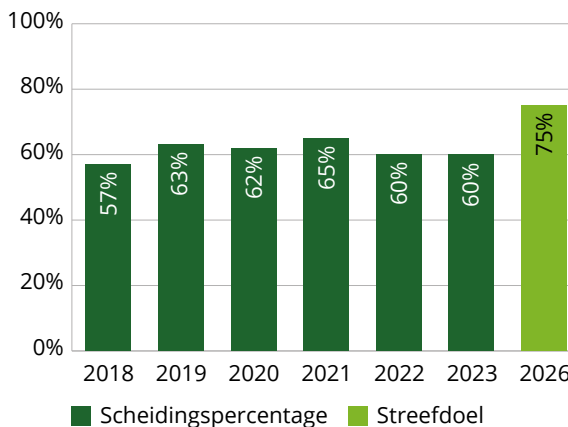
Bron: Klimaatmonitor 2024j

hiervan in de totale uitstoot is gestegen.

Grondstoffen huishoudelijk afval

Het scheidingspercentage is in 2023 hetzelfde als in 2022 (60%). Het streefdoel is een afvalscheidingspercentage van 75% in 2026 (figuur 22).

Figuur 22: Scheidingspercentage huishoudelijk afval

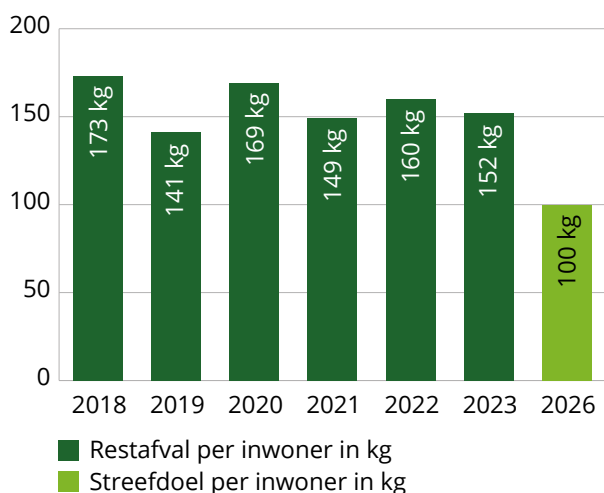

Bron: Gemeente Amstelveen 2024b

Het aantal kilo's huishoudelijk afval per inwoner is licht gedaald ten opzichte van 2022. Figuur 23 toont de ontwikkeling over de jaren. In de afgelopen vijf jaar was 2019 het jaar met de minste hoeveelheid restafval per inwoner, terwijl in 2020 de hoeveelheid het hoogst was. Dat had te maken met de coronapandemie en het meer thuis zijn van mensen in 2020. Het doel is om tegen 2026 maximaal 100 kilogram afval per inwoner per jaar te bereiken.

Figuur 23: Huishoudelijk restafval per inwoner in kg

Bron: Gemeente Amstelveen 2024b

Bronnenlijst

- Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) (2024). Voorraad woningen, eigendom, type verhuurder,
- bewoner, regio.
- CO₂-prestatieladder (2024).
- Emissieregistratie Rijksoverheid (2024)
- Gemeente Amstelveen (2024a). Voertuigenbestand gemeente Amstelveen. Amstelveen.
- Gemeente Amstelveen (2024b). Afvalstatistiek. Amstelveen.
- Gemeente Amstelveen (2024c). Bestand vermogen zonnepanelen.
- Klimaatmonitor (2024a). Totaal (aard)gasgebruik woningen.
- Klimaatmonitor (2024b). Totaal elektragebruik woningen.
- Klimaatmonitor (2024c). Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit.
- Klimaatmonitor (2024d). Percentage bekende hernieuwbare warmte.
- Klimaatmonitor (2024e). Geldige energielabels woningen.
- Klimaatmonitor (2024f). Zonnepanelen woningen.
- Klimaatmonitor. (2024g). (Semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's.
- Klimaatmonitor. (2024h). CO₂-uitstoot hoofdsectoren.
- Klimaatmonitor. (2024i). CO₂-uitstoot gebouwde omgeving.
- Klimaatmonitor. (2024j). CO₂-uitstoot woningen.

Hoofdstuk 6 Vooruit naar 2025 en verder

De gemeente bestendigt de aanpak om de duurzaamheidsdoelen te bereiken. Er worden hier en daar accenten aangebracht om de aanpak te verbeteren of te verstevigen. Beleid vanuit het Rijk en de EU wordt gevolgd en geïmplementeerd in de uitvoering van het Amstelveense beleid.

Voor de zomer 2024 is er een nieuwe regering aangetreden. In het regeerprogramma wordt aangegeven dat het klimaatbeleid in grote lijnen wordt voortgezet. Nog niet duidelijk is hoe groot de bijdrage aan de gemeente zal zijn.

De accentenverschuivingen voor komend jaar zijn:

- Onderzoeken of een burgerberaad kan bijdragen aan de oplossingen voor het warmteprogramma (met name warmtenetten)
- Actief stimuleren van inwonerscollectieven
- CO₂-prestatieladder niveau 4 behalen
- CO₂ beprijzen bij inkoop en aanbesteding
- Aandacht voor circulair en natuurvriendelijk isoleren
- Aandacht voor circulaire zonnepanelen en de circulaire energietransitie in algemene zin
- Maatschappelijk vastgoed nog duurzamer (ver) bouwen, bij voorkeur in hout en andere biobased materialen
- Aanpassen van de Leidraad Duurzaam Bouwen en gebiedsontwikkelen
- Onderzoek naar de kansen voor een (regionale) grondstoffenhub
- We volgen nauwgezet de ontwikkelingen en kansen op gebied van E-waste en voedselketen (Voedsel Verbindt)
- We gaan een pilot doen met de 'plasklas'
- Onderzoeken of we toekomstwaarden van grond- of bouwstoffen in kunnen zetten in de vorm van restwaarde bij afschrijving

Algemeen en structureel

We blijven komend jaar:

- De bebouwde omgeving verduurzamen, zowel per buurt als stadsbreed
- Het energienetwerk elektra en warmte uitbreiden
- Het bestaande energienetwerk zo min mogelijk belasten door energiebesparingen en slimme oplossingen

- Energiearmoede voorkomen
- Werken aan een duurzame gebiedsontwikkeling nieuw Legmeer
- Bewonersinitiatieven ondersteunen
- Gemeentelijke subsidieregeling voor verduurzaming aanbieden
- Aandeelhouder in ROM InWest
- Werken aan de CO₂ uitstootvrije organisatie middels de CO₂ Prestatieladder, we ambiëren de CO₂-prestatieladder niveau 4 te behalen.
- Wij blijven ons inzetten om al dan niet samen met Amsterdamse kennisinstellingen en andere partijen nationale en Europese subsidies te verkrijgen voor innovatieve samenwerkingsprojecten. We volgen de ontwikkelingen en subsidietrajecten en dragen bij aan de projectplannen van consortia waarmee we deelnemen.

Energietransitie

Nieuw beleid en de gevolgen voor Amstelveen

In hoofdstuk 3 staat het nieuwe beleid van het Rijk beschreven waar wij mee te maken krijgen, zoals de nieuwe wetten: Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw), de Wet Collectieve Warmte (Wcw), de nieuwe Energiewet en de EPBD IV.

Het is nog ongewis hoe het nieuwe kabinet de uitvoering van het klimaatbeleid ter hand zal nemen. Een belangrijk onderdeel is het financiële kader waarbinnen de werkzaamheden uitgevoerd moeten worden.

De financiële dekking van de gemeentelijke uitvoeringskosten voor de periode 2026 tot 2030 is nog niet duidelijk. Ook de beschikbaarheid van subsidies en regelingen voor het uitvoeren van maatregelen is op dit moment nog onduidelijk. Desalniettemin gaan we, met oog voor deze onzekerheden, door met de uitvoering zoals we deze al hebben ingezet, met 8 werksporen om de richting aan te geven.

Energietransitie 8 werksporen	
1	Gebiedsgerichte aanpak
2	Woningen en inwoners
3	Bedrijven en utiliteitsbouw
4	Maatschappelijk vastgoed
5	Gebiedsontwikkeling, nieuwbouw en mobiliteit
6	Warmtebronnen en infrastructuur elektra
7	Duurzame mobiliteit
8	Beleid en programma

1. Gebiedsgerichte aanpak

In de eerste helft van 2025 wordt een tussenevaluatie van de gebiedsgerichte aanpak uitgevoerd. Aan de hand van de evaluatie wordt de gebiedsgerichte aanpak waar nodig aangepast en indien wenselijk verder uitgebreid naar andere buurten. Het buurt energieteam ontwikkelt samen met bewoners buurtgerichte acties onder de paraplu van Slim besparen Amstelveen.

Gekeken wordt of voor de wijk Randwijk een project kan worden opgestart om het oude Schiphol glas te vervangen door nieuw geluidsisolerend en thermisch isoleren glas. In 2025 wordt onderzocht of hieraan vanuit het nieuwe omgevingsfonds Schiphol een bijdrage aan geleverd kan worden.

2. Woningen en inwonersondersteuning

Informatie en advies

Het Energieloket Amstelveen is ook in 2025 de plek waar inwoners terecht kunnen met vragen over het verduurzamen van hun woning. Het loket is telefonisch bereikbaar en heeft een website voor bewoners en voor VvE's. Daarnaast is er een uitgebreide kennisbank met specifieke informatie die inwoners kunnen raadplegen.

Isoleren

Het Isolatieprogramma 2024-2026 wordt verder uitgevoerd. Het doel is om alle koopwoningen in samenwerking met de eigenaren te verduurzamen. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed aan D,E,F,G label woningen.

- In 2025 worden het platform "Slim besparen Amstelveen" verder ontwikkeld als het platform waar inwoners offertes kunnen aanvragen voor diverse verduurzamingsmaatregelen zoals isolatie (o.a. glas en vloer), zonnepanelen en de hybride warmtepomp.

- Binnen "Slim Besparen Amstelveen" worden ook circulaire isolatiematerialen aangeboden.
- Gedurende het jaar worden er circa 4 informatieavonden over verduurzamingsmaatregelen georganiseerd.
- Het buurtteam ontwikkelt samen met bewoners buurtgerichte acties onder de paraplu van Slim Besparen Amstelveen.
- Voor de DEFG-label woningen met een lage WOZ-waarde wordt het project 'adviseur aan huis' ingezet met een aanvullende isolatiesubsidie.
- Voor VvE's met een DEFG-label woning met een lage WOZ-waarde wordt er een ondersteuningsaanbod ontwikkeld.

Natuurinclusief isoleren

In 2024 hebben het ministerie van BZK, IPO en de VNG een landelijke aanpak Natuurinclusief isoleren ontwikkeld. Met deze aanpak wordt het isoleren van spouwmuren onder voorwaarden weer mogelijk. Deze aanpak bestaat uit:

- Een gedragscode op de korte termijn waarbij beperkte woningisolatie toegestaan wordt en het Rijk onderzoek doet naar innovatieve onderzoeksmethoden.
- Een lange termijn aanpak gericht op het komen tot een (pre-)soortenmanagementplan (SMP) waarmee gebiedsgerichte isolatieaanpakken mogelijk worden gemaakt. De provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag voor deze aanpak. Tot op heden heeft de provincie nog geen duidelijke richtlijnen ne protocollen voor een SMP vastgesteld.

De landelijk aanpak wordt in de tweede helft van 2024 uitgewerkt in een aanpak voor Amstelveen.

Eén onderdeel van de aanpak betreft het treffen van compenserende maatregelen voor verblijfplaatsen van beschermde soorten.

Verduurzamen huurwoningen

Door Eigen Haard worden in 2025 -2028 alle woningen met een slecht label E, F en G verduurzaamd naar minimaal label B. Volgens de huidige gegevens waren dat op 1 januari 2024 nog 955 woningen. De gemeente blijft bij Eigen Haard aandringen op het nemen van kleine energiebesparende maatregelen, zodat de energiekosten van huurders worden teruggedrongen.

In Amstelveen wordt ca. 25% van de woningen verhuurd door particuliere verhuurders. De particuliere

huursector is vaak zeer gefragmenteerd en divers, met veel verschillende verhuurders, variërend van grote vastgoedbeheerders tot individuele eigenaren. Het bereiken van al deze verschillende partijen is ingewikkeld en vereist een gerichte aanpak. Binnen de huidige aanpak kunnen particuliere verhuurders gebruik maken van het gemeente brede basisaanpak. Wij zien echter dat hier weinig gebruik van wordt gemaakt. Om de verhuurders te motiveren om te isoleren zal intensiever ingezet moeten worden op het bereiken van deze doelgroep. Helaas is de invloed op deze groep om te verduurzamen beperkt vanwege het ontbreken van een wettelijke grondslag. Wel komt er vanuit het Rijk regelgeving om vanaf 2030 geen woningen meer te verhuren met een EFG-label. In 2024 en 2025 zal er voor de groep particuliere verhuurders een aanpak nader worden uitgewerkt.

Energiearmoede

De energiearmoede aanpak is door het college verlengd tot en met 2025. De energieprijzen zijn nog steeds relatief hoog en veranderlijk. Het terugdringen van het energiegebruik blijft daarom van belang.

Naast inkomensondersteuning zullen de energiefixers, de Belklus en de energiecoaches inwoners blijven ondersteunen bij het besparen van energie. We gaan in een pilot de taak van de energiefixers uitbreiden met waterzijdig inregelen van verwarmingen en vervangen van ventilatieboxen, beide leiden tot energiebesparingen.

Uit onderzoek is gebleken dat ongeveer 74 inwoners die een beschikking voor de energietoeslag in 2022 en/of 2023 hebben ontvangen in een eigen woning met een DEFG-energielabel woont. Deze bewoners worden gericht ondersteund bij het verduurzamen van de woning. In november 2024 start er voor deze doelgroep een nieuw project. Er wordt er een subsidieregeling opgetuigd voor isolatiemaatregelen. Daarnaast kunnen zij advies aan huis ontvangen worden zij gedurende het gehele proces persoonlijk begeleid en ondersteund.

Servicepunt energieadvies voor VvE's en bewonersinitiatieven

In de tweede helft 2024 wordt de werkwijze van het servicepunt energieadvies geëvalueerd. Mede aan de hand van nieuwe concepten die door G40 worden ontwikkeld wordt voor de periode 2025-2026 een uitvoeringsplan opgesteld. Onderdeel hiervan is een

gerichte ondersteuning van VvE's bij het verduurzamen van de complexen vanuit het landelijk isolatie programma. Vanuit het landelijke isolatie programma komen hiervoor middelen beschikbaar.

Voor informatie kunnen de VvE's terecht bij het Energieloket Amstelveen. Nieuwere VvE's die aan de slag willen, bijvoorbeeld met zonnepanelen of warmtepompen, kunnen gebruik maken van landelijke subsidieregelingen.

3. Bedrijven en utiliteitsbouw

In 2022 is het uitvoeringsplan energiebesparing bedrijven 2022-2025 vastgesteld. Het plan is de lokale uitwerking van het provinciale energiebesparingsakkoord. In 2025 wordt de uitvoering van dit plan doorgezet:

- De Label C aanpak wordt voortgezet. Voor de kantoren die nog niet voldoen is er een handhavingstraject opgestart. In Amstelveen gaat het om 4 kantoren die niet aan de verplichting voldoen.
- Er is een Prio-50 bedrijvenlijst opgesteld. Deze lijst met 50 grootverbruikers is gerangschikt op volgorde van energieverbruik. De bedrijven in deze lijst worden zo vaak mogelijk bezocht door de Omgevingsdienst. In Q1 van elk jaar wordt het resultaat geëvalueerd en worden de lijsten bijgewerkt.

We onderzoeken of we voor bedrijven een 'klus & coach' aanpak kunnen opstarten, waarbij ondernemers worden begeleid bij de uitvoering en de geadviseerde maatregelen direct geïmplementeerd kunnen worden.

4. Maatschappelijk vastgoed

In 2025 wordt een nieuw werfgebouw op Zorgvlied gerealiseerd, waarbij het casco van hout wordt, het dak wordt voorzien van sedum en zonnepanelen. Ook wordt in 2025 de sporthal aan de Elegast gerealiseerd, waarbij veel aandacht voor groene gevels is en een groen sedum dak. Er wordt nog onderzocht of hemelwater gebruikt kan worden voor het groen en het doorspoelen van toiletten.

We gaan door met het aardgasvrij maken van ons vastgoed en we onderzoeken wat daarbij circulair kan (met name biobased materiaal), passen groen toe waar mogelijk en hebben aandacht voor regenwater opvang.

Bij aanbestedingen voor nieuwbouw gaan we uit van de volgende insteek, tenzij er een aantoonbare reden is het anders te doen:

- een zo laag mogelijke energievraag in het gebouw
- houtbouw en biobased materialen toepassen waar mogelijk
- flexibel en losmaakbaar ontwerp
- duurzaamheid telt minimaal 30% mee bij de weging tijdens de selectie van partijen die aan nieuwbouw werken

5. Gebiedsontwikkeling en nieuwbouw

Leidraad Duurzaam bouwen en gebiedsontwikkelen

We streven naar zo veel mogelijk energieneutrale gebieden en gebouwen. Zowel in de realisatiefase als daarna is een zo laag mogelijke energievraag van belang. Opwek hoort daar vanzelfsprekend bij. We volgen de ontwikkelingen met betrekking tot grondstoffen hubs in de regio op de voet en onderzoeken waar nodig of we zelf op een grondstoffen hub kunnen inzetten. Zie verder het hoofdstuk over circulair voor een toelichting op de aanpassingen van de Leidraad Duurzaam bouwen en gebiedsontwikkelen.

Energieplan Legmeer en omgeving

In september 2024 is gestart het een haalbaarheidsonderzoek naar de inzet van de warmte uit de WRK-leiding. Eind 2024 wordt duidelijk of het onderzoek voldoende basis geeft om de ontwerpfase op te starten. Het gaat hierbij om het aansluiten van circa 4000 woningen en het zwembad de Meerkamp.

BTAZ

Met ingang van 2024 start de eerste fase van ontwikkeling van BTAZ, in samenspraak met netbeheerder Liander worden mogelijkheden voor een slim energiesysteem onderzocht en met potentiële bedrijfsvestigers uitgewerkt.

6. Warmtebronnen en infrastructuur elektra

Uitbreiding elektriciteitsnetwerk

Startnotitie 2.0 pMIek

In 2025 wordt het volgende pMIek (pMIek 2.0) vastgesteld. Daarom is er een bestuurlijke startnotitie

opgesteld, waarin proces, aanpak, de rol van gemeenten en de betrokkenheid/rol van stakeholders weergegeven worden. De geleerde lessen van het huidige traject zullen meegenomen worden. De startnotitie is de basis voor het proces voor het pMIek 2.0. We zullen voor Amstelveen samen met netbeheerders Liander en TenneT blijven inzetten op tijdige realisatie van de benodigde uitbreidingen, het monitoren en programmatisch werken zetten we in om vroegtijdige nieuwe uitbreidingsbehoeften te signaleren.

ESAP

In 2023 heeft Amstelveen samen met Liander en regionale gemeenten gewerkt aan de ESAP Amstelland (energiesysteem actieplan Amstelland). Door gezamenlijk te programmeren is vroegtijdig inzichtelijk waar eventuele knelpunten ontstaan en door middel van slim programmeren werken we samen aan voorkomen en oplossen van knelpunten. Dit doen we in afstemming met de regiogemeenten, immers het elektriciteitsnetwerk is gemeentegrens overstijgend. De resultaten uit de ESAP brengen we in de pMIek en waar nodig zullen deze bestuurlijk voorgelegd worden. Met Liander werken we voortdurend aan actualiseren van de inzichten en plannen van ontwikkelingen. De olopende doorlooptijden bij Liander maken nog meer noodzakelijk dat de juiste data op de juiste plek op het juiste moment voorhanden moet zijn. Monitoringstools hiervoor stemmen we zo goed mogelijk af.

Toekomstbestendige MS-en LSnetten

Op basis van de in 2023 getekende intentieovereenkomst tussen Amstelveen en Liander wordt samengewerkt aan LS- en MS netten (laag- en middenspannings netten). Doel van de samenwerking is efficiënter en effectiever de toekomstbestendige uitbreiding van de systemen te realiseren. Buurt voor buurt, wijk voor wijk bespreken we welke ontwikkelingen er te voorzien zijn en welke uitbreidingsbehoefte aan MSR-en (middenspanningsruimten of wel trafostations) dit met zich meebrengt. We maken afspraken over eisen en wensen en communicatie naar de inwoners, ervaringen die we op doen gebruiken we om samenwerkingsproces blijvend te verbeteren. Het eerstvolgend op te leveren document is de Nadere overeenkomst waarin we het ruimtelijk afwegingskader, de processen en de financiële afspraken met elkaar vastleggen. Daarna volgen de Buurt Realisatie Plannen, daarin worden het netontwerp en de locaties van de trafostations per buurt/wijk vastgelegd.

Opwek duurzame energie

In het kader van de RES 2.0 zet Amstelveen met name in op zon op dak en dubbel ruimtegebruik.

Solar Carports

In 2023 zijn bij 5 parkeerterreinen haalbaarheidsstudies uitgevoerd. Aan de hand van een marktconsultatie is in 2024 een tender procedure voor in ieder geval één van die locaties opgestart. Het is de bedoeling dat de eerste solar Carport in 2025 wordt opgeleverd. Een mogelijk knelpunt daarbij is de beschikbaarheid van een aansluiting op het elektriciteitsnet.

Zon op grote daken

In 2025 wordt de analyse en aanpak van de 50 grootste daken uitgebreid naar de grootste 100 daken. We gaan de eigenaren stimuleren op de daken te benutten voor zonnepanelen, waarbij we ook nadenken over groen op de daken.

Zon op gevel

In 2025 wordt onderzocht waar concrete projecten gerealiseerd kunnen worden in het kader van de Leidraad Zon op gevel.

Positive Energy district

Een positieve energiewijk (PED) is een stedelijk gebied dat op jaarbasis minstens evenveel energie produceert als gebruikt. Het doel van een PED is niet om een eiland te zijn dat geïsoleerd is van de rest van het energiesysteem, maar eerder een functioneel en flexibel onderdeel van het grotere geheel. De impuls om hele positieve energiewijken te ontwikkelen in plaats van afzonderlijke gebouwen is gebaseerd op de mogelijkheid om hulpbronnen te delen, energie-efficiënte systemen in veel gebouwen te beheren en schaalvoordelen te bereiken.

In 2025 wordt het onderzoek opgeleverd dat samen met de Hogeschool van Amsterdam wordt uitgevoerd naar Positive Energy district in de A9 zone.

Energievisie Greenport Aalsmeer

Met de Greenportgemeenten en Liander wordt in 2025 verder gewerkt aan verduurzamingsmogelijkheden van de tuinders in de Greenport. Naast Geothermie worden de mogelijkheden rond datathermie verder bekeken. Datathermie is het gebruiken van restwarmte van (bestaande) datacenters. Liander ziet in datathermie een mogelijkheid het ruimte beslag van elektra-infrastructuur

in de Greenport regio te beperken en heeft hiertoe een studie uitgevoerd. In de praktijk wordt het benutten van datathermie echter nog nauwelijks toegepast. De Provincie Noord-Holland evalueert Q4 2024 haar huidige datacenterbeleid en strategie. Ervaringen en studieresultaten worden meegenomen in deze evaluatie en kunnen leiden tot aanpassing van het datacenter beleid en/of vergroten datathermie potentieel voor de glastuinbouw. Amstelveen volgt de studies en evaluaties en wat deze kunnen gaan betekenen voor de glastuinbouw in de Noorder Legmeerpolder en voor het energiesysteem van Amstelveen.

Warmte

Warm Amstelveen

Eigen Haard en Eneco werken samen aan het aansluiten van ruim 800 corporatiewoningen op het warmtenet die dan ook aardgasvrij worden gemaakt door de overgang naar inductie koken. Hiervoor is een subsidie vanuit het Rijk ontvangen die uitvoeringstermijnen vastlegt. Dit project heeft de naam Warm Amstelveen gekregen. Gemeente Amstelveen ondersteunt dit project door vroegtijdige afstemming met werkzaamheden in de buitenruimte, actief meedenken ten aanzien van ruimtelijke oplossingen voor bijvoorbeeld Warmte-overdrachtsstations, afstemmingsoverleggen initiëren met netbeheerders Liander en Stedin. Mogelijkheden aanpalend vastgoed ook op het warmtenet aan te sluiten worden door gemeente en Eneco voortdurend bekeken.

Duurzame bronnen

Met Waternet wordt contact onderhouden om de inzet van de RWZI en WRK-leidingen ten behoeve van de warmtetransitie mogelijk te maken. Het energieplan Nieuw Legmeer is een belangrijke bouwsteen om inzet van aquathermie vanuit de WRK te onderbouwen en uiteindelijk te kunnen realiseren. Juridisch kent het beschikbaar stellen van warmte uit het watersysteem van Waternet nog uitdagingen, gemeente Amstelveen en Waternet zoeken hiervoor naar werkbare oplossingen. Naar verwachting kan in 2024 duidelijkheid komen.

WKO (Warmte-koude opslag)

Bodemenergie is een steeds meer toegepaste techniek om met name gestapelde bouw van warmte en koude te voorzien. De drukte in de ondergrond neemt snel toe en beschikbaarheid voor toekomstige projecten is niet altijd vanzelfsprekend. Mede met het oog op de Omgevingswet

en de ontwikkelingen in de A9 zone en het Stadshart is een herziening van de huidige Verordening Bodemenergie en het Interferentiegebied Stadshart wenselijk. Ervaringen vanuit het concept Bodemenergieplan Kronenburg-Uilenstede alsmede het energieplan Nieuw Legmeer vormen de bouwstenen.

Publiek Warmte bedrijf

In de nieuwe Warmte Wet, zie hoofdstuk 3, is het uitgangspunt opgenomen dat in ieder geval grote warmtenetten (meer dan 1500 aansluitingen) voor minimaal 51 % in publieke handen dienen te zijn. Ter voorbereiding op deze nieuwe wetgeving wordt in provinciaal verband gekeken naar verschillende mogelijke invullingen van dit publieke eigenaarschap. Denk hierbij een provinciaal warmtebedrijf of de inzet van een nog op te richten publiek netwerk bedrijf voor warmte. Ook de gemeente kan een warmtebedrijf oprichten of hierin participeren. Het provinciale onderzoek kijkt o.a. naar de kosten, risico's en verschillende governance modellen voor de verschillende deelnemers in een publiek warmtebedrijf.

De resultaten van het onderzoek worden ook gebruikt voor (mogelijke) uitwerking van het collectieve warmtenet Nieuw Legmeer waarvoor in 2024 de haalbaarheidsstudie is gestart.

Mobiliteit

In 2025 wordt beleid voor deelmobiliteit opgesteld, waarin verschillende randvoorwaarden waar aanbieders zich aan dienen te houden in zullen worden opgenomen. Er wordt onderzoek gedaan naar betere fietsbereikbaarheid en -parkeren in het Stadshart. Er vindt in 2025 besluitvorming plaats ten aanzien van elektrisch laden en de uitrol van de pilot kabelgoottegels.

7. Duurzame mobiliteit

- De data uit het in 2023 uitgevoerde mobiliteitsonderzoek zal worden gebruikt om een mobiliteitsplan op te stellen voor de werknemers van het Raadhuis
- Participatie over de laadkaart met potentiële locaties voor laadpalen
- Integreren van evaluatie pilot verlengd privaat laden in bestaand beleid
- Afronden visie op elektrisch laden en eventueel aanpassen plaatsingsbeleid laadpalen

- Opstellen beleid deelmobiliteit
- Evaluatie maatregelen uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie

8. Communicatie

In 2025 gaan we ook weer intensief communiceren over duurzaamheid om het onderwerp blijvend onder de aandacht te brengen en bewoners en bedrijven voor te lichten en te stimuleren:

- Vergroten naamsbekendheid Duurzaam Amstelveen als betrouwbaar informatiekanaal/platform van de gemeente met betrekking tot het onderwerp duurzaamheid.
- Duurzaamheid krijgt een prominente en duidelijke positie op de nieuwe website van de gemeente.
- Bewonersgerichte campagnes rond onderwerpen als Slim Besparen Amstelveen (slimbesporenstelveen.nl), NK Tegelwippen en subsidieregelingen.
- Doelgroepgerichte benadering waaronder de doelgroepen woningeigenaren met lage energie labels, buurtgerichte aanpak met het Energieteam, VvE's en inwoners met energiearmoede.
- Vergroten volgers op Facebook en Instagram. Deze twee kanalen worden steeds beter en er is steeds meer interactie in de vorm van likes en responses.
- Vergroten aantal abonnees nieuwsbrieven Duurzaam Amstelveen en Duurzame VvE's.

Circulaire economie

Het Grondstoffenplan 2022-2026

wordt verder uitgevoerd. Om dichterbij de doelstelling te komen werken we in MRA verband aan:

- **Textiel:** Met de Green Deal Textiel zet de MRA in op een lokale circulaire textielsector. Door overheden en lokale textielbedrijven aan elkaar te koppelen ontstaat een samenwerking tussen de cirkel van producenten, inzamelaars en recycleers van textiel. Amstelveen verbindt zich aan de initiatieven die kansrijk zijn.
- **Luiers:** Het Amstelveens restafval bestaat voor 6% uit luiers. Luiers is een van de grootste afvalstromen die nog niet gescheiden ingezameld kan worden. De MRA is gevorderd in het haalbaarheidsonderzoek naar een luierecyclingsfabriek. Amstelveen volgt de ontwikkelingen en staat positief tegenover een aanbod om luiers aan te leveren. Naast recycling gaan we ook inzetten op luierepreventie middels de zogeheten

Plasklas. Door ouders en consultatiebureaus te ondersteunen bij het zindelijk maken van jonge kinderen kunnen veel luiers bespaard blijven, wat bijdraagt aan minder afval en kosten bespaard voor ouders. Er kunnen 260 gezinnen meedoen aan een pilot zindelijkheidstraining (met boek en app) in 2025 (kosten € 25.000,-, te financieren uit de reserve duurzaamheid en te verwerken in de eerste tijdvakrapportage).

- We volgen nauwgezet de ontwikkelingen en kansen op gebied van E-waste en voedselketen (Voedsel Verbindt).

Er wordt onderzocht of het haalbaar is om gratis papieren GFE-zakjes beschikbaar te stellen bij flats en appartementencomplexen. Hiermee hopen we inwoners te stimuleren om groente, fruit en etensresten beter te scheiden. Wanneer deze grondstof gescheiden ingezameld wordt, kan er compost en groengas van gemaakt worden.

Het nieuwe afvalbrengstation dat op BTAZ komt wordt ingericht als een circulair ambachtscentrum. Hier kunnen afgedankte producten een tweede leven krijgen door middel van hergebruik, upcycling of recycling. Een circulair ambachtscentrum combineert de functies van milieustraat, reparatiewerkplaats, kringloop en kunstatelier. Het is de bedoeling dat werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt via AM Match aan de slag gaan met het repareren van spullen en het beoordelen welke materialen nog gebruikt of verkocht kunnen worden. Ook is er ruimte voor educatie van scholieren over afval en grondstoffen in een circulaire economie. Een circulair ambachtscentrum draagt bij aan bewustwording over de hoeveelheid grondstoffen die gebruikt worden en het belang van hergebruik.

We gaan door met **Circulair inkopen en aanbesteden**. Om te komen naar 50% in 2025 moeten grote stappen worden gezet. Het doel voor 2028 is op 80% gesteld in de MRA, dit houden wij ook als richtlijn aan. Het tempo moet omhoog om de doelstellingen te halen. De hele organisatie heeft hierin een rol en relevante trajecten moet met de circulaire bril op ingestoken worden. Het is nodig dat er kennis van de markt is en een circulair traject voor het eerst uitvoeren kost meer tijd.

De eerder genoemde 6 trajecten die specifiek zijn benoemd als circulaire inkooptrajecten die op basis van

eerdere ervaringen, worden verder doorontwikkeld. Deze trajecten zullen vanwege de complexere aanpak 2 tot 2,5 jaar in beslag nemen. Het gaat om de levering van houtproducten, kolken en putdeksels, gebakken verhardingsmateriaal, betonnen verhardingsmateriaal, betonnen rioleringsmaterialen en speeltoestellen. Een meting naar het aandeel circulaire inkopen wordt in 2025 gemaakt.

Circulair bouwen als onderdeel van de Leidraad duurzaam bouwen en gebiedsontwikkelen wordt verder doorgezet op verschillende manieren:

- door in tenders van gemeentelijke bouwgrond de juiste eisen op te nemen ten aanzien van circulariteit en duurzaamheid in algemene zin.
- We houden vast aan minimaal 30% van de weging bij tenders, aanbestedingen, gunningen e.d. aan duurzaamheid toe te kennen.
- Gebouwen die we zelf bouwen, realiseren we in hout en van biobased of gerecycled materiaal, tenzij er een motivatie is waarom dat niet kan. Bovendien worden gebouwflexibiliteit, losmaakbaarheid en het beperken van de energievraag benadrukt, zodat we een lange levensduur van de gebouwen mogelijk maken.
- We gaan onderzoeken of systeemaanpassingen mogelijk zijn in financiële zin. Hoe kunnen we de toekomstige waarde, oftewel de restwaarde van gebouwen en gebieden, meenemen bij investeringen?
- Immers, als een gebouw losmaakbaar is gebouwd en van herbruikbare materialen, dan hebben die een restwaarde aan het einde van de levensduur. In Leeuwarden is een methode ontwikkeld om circulair af te schrijven, wij gaan onderzoeken of dit voor Amstelveen ook mogelijk en wenselijk is.
- Het in 2024 gestarte onderzoek over houtbouw op Legmeer wordt in 2025 uitgevoerd.
- We onderzoeken of een grondstoffen hub voor bijvoorbeeld Legmeer behulpzaam kan zijn bij het hergebruik van grondstoffen die vrijkomen na sloop.

We passen de leidraad als volgt aan:

Energie

- **Primair fossiel energiegebruik (BENG 2):** Deze KPI is eruit gehaald omdat BENG 2 al deels in BENG 3 (aandeel hernieuwbare energie) zit verwerkt.
- **Aandeel hernieuwbare energie (BENG 3):** Er is een splitsing gemaakt in de KPI voor laagbouw en hoogbouw, aangezien het voor hoogbouw lastiger

kan zijn om een hoog percentage te halen dan voor laagbouw. Daarnaast zijn de percentages iets gewijzigd in aansluiting op het Convenant Toekomstbestendige Woningbouw.

- **Compensatie gebruiksgebonden energie:** Deze KPI is eruit gehaald omdat gebruikersenergie meestal met PV-panelen wordt gecompenseerd waardoor deze KPI voor energieplichtige gebouwen te combineren is met BENG3 (alles meer dan 100% is dan voor de gebruiker).
- **Energiemonitoring en bemetering utiliteit:** Deze KPI is eruit gehaald omdat dit in utiliteit al veel wordt toegepast.

Circulair bouwen

- **MilieuPrestatie Gebouw (MPG):** Deze KPI is aangescherpt in lijn met het Convenant Toekomstbestendige Woningbouw en met oog op de wetsaanpassing in 2025.
- **Materiaalgebruik:** Deze KPI is aangescherpt in lijn met het Convenant Toekomstbestendige Woningbouw.
- **Bouw niet meer dan nodig:** Deze indicator is geschrapt omdat het te lastig te berekenen en toetsen was.
- **Gebouwflexibiliteit:** De methode en de naam (adaptief vermogen) van deze KPI is gewijzigd conform Het Nieuwe Normaal.
- **Losmaakbaarheid:** De methode en het hoge niveau zijn gewijzigd conform Het Nieuwe Normaal.
- **Materialenpaspoort:** Het percentage is eruit gehaald en in plaats daarvan is de basis: geen materialenpaspoort en het midden en hoge niveau: wel een materialenpaspoort. Een paspoort moet geen doel op zich zijn.

Klimaatadaptief

- **Verharding minimaliseren:** Het hoge niveau bleek te hoog en is met 10% verlaagd.
- **Waterverwerking gebied:** Deze KPI overlapt te veel met de KPI waterverwerking gebouw.
- **Hergebruik regenwater:** Het hoge niveau is veranderd van 100% naar: grijswatersysteem toepassen.

Groen en ecologie

- **Aandeel groen:** Deze KPI is geschrapt, omdat het aandeel groen ook al in de KPI 'verharding minimaliseren' zit onder het thema Klimaatadaptief.

Mobiliteit

- **Openbaar vervoer:** Deze KPI is geschrapt, omdat deze indicator niet beïnvloedbaar is op planniveau.

Grondbank

Er zullen nog enkele aanpassingen ten behoeve van de bedrijfsvoering plaatsvinden en inpassing in verband met ruimtelijke ontwikkelingen op locatie Krijgsman.

Natuur- en milieu-educatie (NME)

In schooljaar 2024/2025 willen we als team NES komen met een nieuwe visie waar de nadruk gaat liggen om de kinderen van nu voor te bereiden op een wereld die steeds meer wordt beïnvloed door grote thema's als klimaatverandering, biodiversiteit, circulair denken en doen. Ons doel om kinderen te leren duurzame keuzes te maken en hen bewust te maken van de impact van hun acties op de planeet, zal gelegd worden naast de Junior Sustainable Development Goals (SDG's) om te komen tot een uitvoeringsplan voor de komende 5 jaar.

NME gaat zich komend jaar meer richten op het VO, er zullen gesprekken gevoerd worden met de verschillende scholen om te kijken waar en hoe we ze beter kunnen ondersteunen aangaande natuur en duurzaamheidsonderwijs. In samenwerking met GLOBE gaan we komend jaar twee projecten op het VO uitvoeren met de zogenaamde snuffelfietsen en palmbuisjes, waarbij leerlingen zelf de luchtkwaliteit en fijnstof in hun eigen omgeving gaan meten.

Bij de schooltuinen wordt er een onderzoek gedaan naar de bodemkwaliteit om te kijken of we over kunnen stappen naar compost (lokaal) en wat we verder kunnen doen om deze ecologisch te verbeteren en dus wat weerbaarder kunnen maken voor droogte of juist heel veel nattigheid.

Speelboerderij Elsenhove

De gemeente Amstelveen is een JOGG Gemeente geworden, waarbij er meer aandacht komt voor (duurzame) voeding en gezond bewegen. NME en Jeugd en Samenleving zijn hier een gezamenlijk programma voor op aan het zetten. Zo wordt er een supermarktsafari georganiseerd, waarbij leerlingen in het 'wild' gaan kijken welke keuzes gezond en duurzaam zijn.

Klimaatadaptatie

Met het **actieplan** klimaatadaptatie 2021-2026 naderen we in 2024 de helft van de beleidstermijn. Door het intensieve onderzoek van de afgelopen jaren is veel informatie verzameld, de periode 2024-2025 staat in het teken van het verbinden van deze informatie met elkaar en andere beleidsdoelen. Twee hoofdthema's komen duidelijk naar voren: (grond)water en hittestress. De Provincie Noord-Holland scherpt haar Klimaatbeleid aan en wij onderzoeken of het gemeentelijk beleid ook aangescherpt moet worden.

(Grond)water

Doordat het de afgelopen tijd veel natter is geweest dan gemiddeld staat het grondwater op veel plekken in Amstelveen langdurig hoog. Zoals aangekondigd zal dit in de toekomst vaker voorkomen. Daarom gaat de gemeente in een wijk waar bij meerdere panden ernstige grondwateroverlast aanwezig is drainage aanleggen dat een deel van de problemen moet wegnemen. Om uitdroging in de droge periodes te voorkomen kan de gemeente echter niet te laag draineren. Wateroverlast in de natte periode van het jaar zullen we dus op termijn moeten gaan accepteren ten behoeve van onder andere een stabiele fundering voor panden. Om (grond)waterproblematiek te mitigeren is niet

alleen de gemeente aan zet. De gemeente en haar bewoners zijn gebaat bij het helder hebben van de verantwoordelijkheden van de waterschappen, gemeente en bewoners zelf. Hier zal tijdens najaar extra aandacht aanbesteed worden in de communicatie naar bewoners.

Hergebruik van regenwater in bestaande en nieuwbouwsituaties is een onderwerp dat nader uitgewerkt zal worden.

Hittestress

Kwetsbare groepen voor hittestress in de samenleving zijn kinderen (tot 12 jaar) en ouderen. Daarom heeft de gemeente in haar reguliere vervangingsopgave van school- en speelpleinen extra aandacht voor dit onderwerp. Voor 2025 staan de schoolpleinen van drie basisscholen op de planning om vergroend te worden. Ook wordt nader verkend hoe verblijfsplekken rondom zorginstellingen omgevormd kunnen worden naar een aantrekkelijk koele verblijfsplek. Ook is hier bij reconstructies van wijken in het Meerjarenprojectenprogramma Buitenruimte (MPP Buitenruimte) extra aandacht voor.

Daarnaast wordt in 2025 gestart met een pilot voor drinkwatertappunten. Naast bestaande tappunten van PWN worden er namens de gemeente ook drie extra tappunten gerealiseerd. Daarna worden deze tappunten gemonitord naar het verbruik en of er in de toekomst behoefte is aan de uitbreiding van het aantal tappunten.

Hoofdstuk 7 Werkagenda's

De gemeente heeft zowel harde als zachte doelstellingen voor duurzaamheid bepaald. Hard wil zeggen dat ze goed meetbaar zijn; zacht wil zeggen dat je ze niet makkelijk in cijfers kunt uitdrukken. Voor zover mogelijk zijn onze doelstellingen

meetbaar en hebben we ze opgenomen in de monitor duurzaamheid. De doelstellingen zijn gebaseerd op het beleid van de Europese Unie en de Nederlandse overheid en zijn (op details) aangepast op basis van de evaluatie en de monitor (hoofdstukken 4 en 5).

Werkagenda's 2025

Doen

Regie voeren

Financiële bijdrage leveren

Algemeen/thema overstijgend

- Uitvoering CO2 uitstootvrije organisatie
- Duurzaam Bouwen en Gebiedsontwikkelen
- Bijdrage leveren aan integrale beleidsontwikkeling; groen, mobiliteit, gezonder leefomgeving, sociaal domein, Omgevingsvisie
- Strategisch samenwerken met kennisinstellingen t.b.v. samenwerking en verkrijgen EU-subsidies
- Communicatie duurzaamheid
- CO2 beprijzing bij inkoop en aanbesteding

Programma NME (Natuur en Milieu Educatie)

Energietransitie

- Warmteprogramma opstellen (voorheen Transitie visie warmte)
- Evaluatie buurtaanpak & voortzetting
- Stappenplan per woningtypologie Randwijck en Bankras / Kostverloren
- Onderzoek kansen omgevingsfonds Schiphol
- Vastgoed gemeente verduurzamen
- LED verlichting inzetten en goed afstellen bij openbare verlichting
- Advisering gebiedsontwikkelingen (w.o. Legmeer, BTAZ)
- Advisering Energievisie Greenport
- Stimuleren en samenwerken met bedrijven met Klimaatroute
- Herzien Verordening Bodemenergie en Interferentiegebied Stadshart
- Deelnemen aan ROM Regio BV
- Elektrificeren gemeentelijk wagenpark
- Mobiliteit gemeentelijke organisatie administreren
- Opstellen beleid deelmobiliteit
- Fietsbereikbaarheid en -parkeren in het Stadshart onderzoeken
- Besluitvorming beleid elektrisch laden
- Uitrol kabelgoottegels
- Onderzoek burgerberaad

Energietransitie

- Platform 'Slim besparen Amstelveen' verder ontwikkelen
- 4 informatieavonden voor particulieren
- Adviseur aan huis voor DEFG-label woningen en VvE's
- Prestatieafspraken woningcorporaties (ook circulariteit en klimaatadaptatie)
- Energiearmoede: beleid uitvoeren
- Natuurvriendelijk isoleren
- Particuliere verhuurders motiveren
- Uitvoeringsplan verduurzamen VvE's
- Ondersteunen bewonersinitiatieven
- Stimuleren gebruik landelijke energiesubsidies en leningen
- Energietransitie bedrijven (Omgevingsdienst)
- Onderzoek 'klus & coach aanpak' voor bedrijven
- Vervolg op haalbaarheidsonderzoek inzet WRK-leiding
- Opstellen pMIEK 2.0
- Uitvoeren ESAP
- Realiseren solar carport
- Zon op grote daken aanpak uitbreiden
- Aansluiten eerste woningen Warm Amstelveen
- Stimuleren toepassen duurzame warmte, waaronder op Legmeer, BTAZ, RWZI en WRK
- Onderstation Bolwerk voorbereiden
- Toekomstbestendige MS- en LSnetten
- Elektrisch laden doorontwikkelen i.s.m. Liander
- Positive Energy District onderzoek

- Subsidieregelingen energiebesparende maatregelen
- Subsidieregeling verduurzaming sportverenigingen

Circulaire economie

- Implementeren Grondstoffenplan 2022-2026
- Onderzoek papieren GFE-zakjes
- Onderzoek kansen ambachtcentrum
- Uitvoeren circulair inkopen en aanbesteden
- Circulair inkopen monitoren
- Gemeentelijk vastgoed circulair bouwen, bij voorkeur biobased
- Onderzoek restwaarde gebouwen
- Circulaire energietransitie vormgeven
- Grondbank wordt verder verbeterd
- Grondstoffenhub kansen onderzoeken

- Circulair bouwen stimuleren als onderdeel van duurzaam bouwen
- Samenwerken met MRA aan betere textiel en luier recycling
- Onderzoek houtbouw Legmeer

Klimaatadaptatie

- Uitvoering Actieplan klimaatadaptatie
- Uitvoering Bewonersagenda
- Schoolpleinen vergroenen
- Drinkwaterpunten realiseren

- Bewustwording, aanjagen, faciliteren en stimuleren van particulieren en bedrijven in het nemen van klimaat adaptieve maatregelen
- Inwoners stimuleren om hun tuinen te 'ontstenen', tegels wippen

- Subsidieregeling groen op gebouwen

Hoofdstuk 8 Financiën duurzaamheid

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de kosten en uitgaven van de duurzaamheidsopgaven. Er zijn 3 stromen middelen die aan duurzaamheid worden besteed:

1. Structureel: middelen die structureel in de begroting van de gemeente staan en aan duurzaamheid worden besteed. Incidenteel: er wordt maximaal gebruik gemaakt van de beschikbare nationale en provinciale regelingen om het verduurzamen te versnellen. Zo worden middelen ingezet van het Nationaal Isolatieprogramma en voor Energiearmoede. Beide zijn SPUK (specifieke) uitkeringen. Dit is incidenteel geld en

wordt/werd verdeeld uitgegeven in 2023, 2024 en 2025 (tabel 1).

2. CDOKE middelen: geld uit het klimaatakkoord, bestemd voor uitgaven aan klimaat- en energiebeleid voor de jaren 2023, 2024 en 2025. Het gaat om ongeveer € 1,6 miljoen per jaar en het geld moet voor minimaal 90% worden ingezet voor personeelskosten (tabel 2).
3. Reserve duurzaamheid: eenmalig bedrag van € 15 miljoen voor investeringen in de energietransitie en duurzaamheid. Het geld kan besteed worden aan zaken die de duurzame doelen uit PLECK dienen, te weten Energietransitie, Circulaire economie en Klimaatadaptatie (tabel 3).

Tabel 1. Meerjarenbegroting duurzaamheid 2025

Omschrijving	Programma	I/S	2024	2025	2026	2027	2028
NIP2023 SPUK	4	I	699.000				
Energiearmoede 2023 SPUK	4	I	370.000	358.000			
Dialogo met de stad	4	S	151.400	151.400	151.400	151.400	151.400
Energietransitie gebouwde omgeving	4	S	187.500	187.500	187.500	187.500	187.500
Besparing n.av. Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	5	S	-68.000	-68.000			
Totaal energietransitie			1.339.900	628.900	338.900	338.900	338.900
Het verduurzamen van de eigen organisatie	7	S	79.200	79.200			
Totaal overig			79.200	79.200			
Totaal duurzaamheid ,exclusief personeel			1.419.100	708.100	338.900	338.900	338.900

Tabel 2 CDOKE regeling incidenteel

Bedrag x € 1.000	Incidenteel				
	2024	2025	2026	2027	2028
Te dekken vanuit de regeling CDOKE					
Geraamde stand per 1 jan.	493	1.006	1.362	218	
Inkomsten CDOKE (het Rijk)	1.799	1.741			
Uitvoeringsprogramma 2023 (november 2022)					
Perspectiefnota 2024:					
a. Doorloop vanuit het Uitvoeringsprogramma 2023					
Duurzaamheid en energietransitie	-604	-604	-604		
Warmteregisseur en projectleider warmtekavel	-126	-126	-126		
b. Uitbreiding formatie energieteam	-114	-114	-114	-114	-114
c. Gebiedsaanpak energietransitie; buurtuitvoeringsteam	-200	-300	-300		
d. Afdelingsplannen 2024 via 1e tijdvak 2024					
Procesregisseur	-28	-28			
Adviseur energietransitie	-101	-101			
Senior projectleider	-113	-113			
Resteert	1.006	1.362	218	104	-114

Tabel 3 Reserve duurzaamheid / Enecogelden en gelden klimaatakkoord

Omschrijving (bedrag x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Geraamde stand per 1jan	8.007	6.077	4.972	3.972	3.917
Dotaties (voeding reserve duurzaamheid):					
# terugverdieneffect zonnepanelen op daken (PN22)	120	120	120	120	120
Onttrekkingen (inzet reserve duurzaamheid):					
# besluitvorming t/m JR'21	-125	-150	-75	-75	0
# Uitvoeringsprogramma 2023 (november 2022)	-100	-100	-100		
# Perspectiefnota 2024					
Nieuw opgenomen	-1.500	-650	-620	-100	0
Doorloop vanuit Uitvoeringsprogramma 2023	-325	-325	-325	0	0
Geraamde stand per 31 december	6.007	4.972	3.972	3.917	4.037

In 2025 wordt volgens planning € 3.319.100,- uitgegeven. De reserve duurzaamheid laat nog € 4.03 miljoen onbestemd in 2028 In 2024 is € 300.000 extra onttrokken aan de reserve ten behoeve van de succesvolle subsidieregeling voor het verduurzamen van woningen. Het college heeft gebruik gemaakt van haar mandaatbudgetten behoeve van een pilot

om voertuigen van de gemeente op HVO100 diesel te laten rijden (30.000) en € 20.000 ten behoeve van een (mede) financiering van een onderzoek naar houtbouw op Legmeer. Voor 2025 wordt € 25.000 uitgegeven aan een pilot van de Plasklas. Dit wordt gefinancierd uit de reserve duurzaamheid en zal worden verwerkt via de 1e tijdvak 2025.

Bijlage 1 Begrippenlijst

Aardwarmte	Oftewel geothermie maakt gebruik van warmte uit de grond.
Biodiversiteit	De verscheidenheid aan leven in een bepaald gebied. Het omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen en systemen en de interacties daartussen.
Circulaire economie	In een circulaire economie staat het hergebruik van grondstoffen centraal, wat van groot belang is bij het tegengaan van milieuproblemen, zoals klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Het kan bijdragen aan de beperking van de leveringsrisico's van grondstoffen. Het biedt kansen voor Nederlandse bedrijven en is een middel om meerdere maatschappelijke doelen te bereiken. (Bron: Planbureau voor de Leefomgeving, PBL).
CO2 Footprint	(ook wel CO2-voetafdruk) is de berekening van de totale uitstoot van CO2 door een mens, een organisatie of een gemeenschap.
Energiearmoede	Als een huishouden een laag inkomen heeft en een hoge energierekening, in combinatie met een energie -onzuinige woning.
Energietransitie	De overgang van het gebruik van energie uit fossiele (eindige) bronnen naar energie uit hernieuwbare bronnen. (Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, CBS).
Fit for 55	Fit for 55 heeft tot doel de ambities van de Green Deal in wetgeving om te zetten. Het pakket bestaat uit een reeks voorstellen om de klimaat-, energie- en vervoerwetgeving van de EU te herzien en af te stemmen op de klimaatdoelstellingen.
Green Deal	De Europese Green Deal is een pakket beleidsinitiatieven dat de EU moet helpen met de groene transitie, waarbij het einddoel klimaatneutraliteit in 2050 is. Om dit te bereiken is een Europese klimaatwet aangenomen, die leidt tot de wettelijke verplichting tegen 2030 de netto uitstoot van broeikasgassen met tenminste 55% te verminderen ten opzichte van 1990.
De grondbank	Gecertificeerde depots, waar de gemeente groenafval, bagger, grond en veegvuil mag innemen. Er is een composteerinrichting, een veegvuildepot en in eigen beheer maken we specifieke grondmengsels voor hergebruik in de gemeente.
Klimaatadaptatie	De voorbereiding op de risico's van het veranderende klimaat en hierop de omgeving aanpassen. (Bron: Rijksoverheid).
kV stations	Meestal grote stations waar twee of meer hoogspanningsnetten met verschillende netspanningen aan elkaar zijn verbonden.
Hernieuwbare elektriciteit/warmte	Ook wel duurzame of groene energie genoemd, is energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld. Dit is energie uit wind, waterkracht, zon, bodem, buitenluchtwarmte en biomassa.
Hybride warmtepomp	Kleine warmtepomp waarmee de cv-ketel wordt uitgebreid. Bespaart jaarlijks tot 70% op gasverbruik.
Omgevingsdienst (OD)	Verleent (omgevings)vergunningen en ziet erop toe dat partijen in het werkgebied (Noordzeekanaal gebied) hun (wettelijke) verplichtingen nakomen op het gebied van milieu, bodem en bouw.
ROM InWest	Regionale Ontwikkelmaatschappij https://rominwest.nl/
RWZI	Riool Water Zuivering Installatie, zuivert afvalwater uit vuilwaterriolen. De warmte uit het afvalwater kan benut worden voor verwarming van gebouwen.
Warmtenet	Ondergronds buizenstelsel met warm water waarmee gebouwen verwarmd worden.
WKO	Warmtekoudeopslag om een gebouw duurzaam te verwarmen en koelen in combinatie met een warmtepomp. WKO staat voor een open bodemenergiesysteem en slaat energie op in de bodem.
WRK-leiding	Watertransportleiding Rijn-Kennemerland waardoor water uit de Lek stroomt richting de Amsterdamse Waterleidingduinen.

